

Evaluarea globală a sistemului statisticii oficiale in Republica Moldova

Versiunea finală, mai 2007

Autor: Willem de Vries

Rezumatul raportului

1. Obiectivul acestui raport este de a evalua sistemul statistic al Republicii Moldova în relație cu Sistemul Statistic European și de a acorda asistență în pregătirea unei strategii de completare a posibilelor goluri cu lista domeniilor prioritare.

2. Raportul conține 3 părți. Partea 1 reprezintă evaluarea *instituțională*: sistemul statistic moldovenesc este evaluat față de Principiile Fundamentale ale Statisticii Oficiale. Partea 2 – evaluarea *statistică* a sistemului moldovenesc vis-à-vis de cerințele UE. Partea trei se referă la strategia pe care ar putea să o urmeze Biroul Național de Statistică al Moldovei pentru a atinge corespundere completă cu Principiile Fundamentale și cerințele statistice ale UE. Această parte în mare parte se bazează pe discuțiile care au avut loc în timpul conferinței internaționale organizate în perioada 3-4 mai la Chișinău.

3. Evaluarea sistemului statistic din Moldova față de Principiile Fundamentale ale Statisticii Oficiale duce la următoarele concluzii:

- Dialogul general între utilizator-producător. *Colegiul Statistic pare a fi un instrument potrivit pentru consultațiile oficiale a principalelor părți naționale cointeresate. Colegiul nu este nici prea mare nici prea mic, iar componența sa pare a fi balansată. Totuși la moment acesta încă nu este operațional*
- Diseminarea și măsurarea satisfacției utilizatorilor. *Activitățile recente ale BNS sunt utile cu privire la explorarea necesităților utilizatorilor și perfecționarea mecanismelor de diseminare. BNS recunoaște că Web site-ul trebuie să fie îmbunătățit și că pe viitor ar trebui să conțină mai multe informații ușor accesibile.*
- Imparțialitatea. *BNS aderă completamente la principiul imparțialității.*
- Presiunea politică. *BNS este în afara presiunii politice în ceea ce privește activitatea sa statistică..*
- Acces egal la datele statistice. *BNS expediază cele mai recente date (comunicate) prin e-mail utilizatorilor cheie, inclusiv agențiile de presă. Încearcă să creeze relații bune cu mass-media. Biblioteca BNS este publică. Solicitățile simple de date sunt satisfăcute gratis.*
- Standardele profesionale. *Datorită numărului limitat de personal la BNS și presiunea de lucru este sub-nivel, multor chestiuni li se acordă puțină atenție, efectuându-se doar lucruri analitice de bază. În mod regulat, personalul nu participă la conferințe (internaționale). Metodele statistice nu sunt documentate în mod sistematic, iar utilizatorii, până când, nu au acces ușor la metadate. Îmbunătățirile metodologice în domeniul eșantionării au fost realizate după fondarea Secției de Eșantionare (Cercetări prin sondaj). În principiu, deciziile privind design-ul cercetării, metodele și tehnicile de cercetare sunt luate în baza considerentelor profesionale, dar condițiile infrastructurate rele (cum ar fi: lipsa unui sistem sigur și computerizat de înregistrare, sisteme slabe de comunicații și schimb de date) duc uneori la alegerea altor soluții bune. Datorită lipsei resurselor, foarte puține cursuri de instruire și re-instruire a profesionalilor și ale altor funcționari se desfășoară. Managementul calității datelor statistice este o chestiune în seama managementului de vîrf a BNS, dar în vederea circumstanțelor menționate mai sus, posibilitățile sunt limitate.*
- Responsabilitate. *După cum a mai fost menționat, metadatele sunt cuprinse într-un domeniu în proces de dezvoltare în cadrul BNS. Cu toate că conducerea realizează faptul că aceasta într-adevăr constituie o problemă, resursele de pînă acum au fost insuficiente pentru a putea elabora un sistem solid de metadate, incluzînd și modalitățile de aducere a metadatelor în atenția utilizatorilor. Comentariile despre calitatea statisticii nu sunt publicate foarte explicit.*

- Prevenirea utilizării greșite de date statistice. *BNS nu are politici sistematice în acest sens.*
- Eficacitatea costurilor. *BNS suferă din cauza lipsei registrelor administrative computerizate în Moldova. Plus la aceasta BNS nu întotdeauna are acces ușor la registre. Cu toate acestea, se duce un dialog cu instituțiile partenere, în special cu Ministerul Dezvoltării Informaționale, întru ameliorarea situației curente. În vederea condițiilor naționale în Moldova, BNS exercită un efort de combinare a datelor administrative cu cele statistice pentru a vedea nivelul de fiabilitate al acestora. Procedurile interne de redactare, agregare și analiza a datelor ar putea fi îmbunătățite în continuare, în special controlul calității datelor la nivel local și regional. Posibilitățile de a atinge perfecționare în acest sens depind de asemenea și de investițiile în Tehnologii Informaționale. Povara de raportare va deveni o problemă mai importantă. Astfel, BNS ar trebui să meargă mai mult pe calea cercetărilor selective și mai departe de cele exhaustive. BNS duce lipsă de personal și de finanțare. Este necesar de a întări resursele umane la nivelul aparatului central, dar realocarea de resurse în cadrul sistemului statistic este dificilă.*
- Confidențialitatea datelor individuale. *BNS completamente corespunde acestui principiu, dar întâlnește probleme tehnice referitor la protecția confidențialității.*
- Legislația. *Legea Moldovei cu privire la statistică și alte legi statistice întrunesc toate criteriile Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale. Felul în care respondenții sunt informați despre scopul colectării datelor necesită câteva îmbunătățiri.*
- Coordonarea națională a lucrului statistic. *Colegiul ar putea juca un rol important în coordonarea mai bună a lucrului statistic de către organele guvernamental în Moldova. Iarăși trebuie să menționăm că Consiliul Statistic încă nu este operațional. Partenerul cheie în procesul de coordonare se pare că este Ministerul Dezvoltării Informaționale, responsabil de câteva importante registre administrative. Calitatea și accesibilitatea la aceste registre este decisivă pentru utilitatea acestora în scopuri statistice. Nu este clar ce instrumente și proceduri sunt utilizate pentru a influența Ministerul ca să se meargă în direcția dorită. De asemenea, este neclar în ce măsură BNS este văzut ca "biroul statistic de standarde" de către alte ministere care la rândul său exercită activități statistice sau care au ceva de spus în sistemele administrative (Ministerul Educației, Sănătății, Agriculturii, Ecologiei, altele). În unele cazuri, rolul BNS este considerat a fi doar consultativ*
- Utilizarea standardelor internaționale. *BNS face tot posibilul să urmeze standardelor internaționale. În multe domenii au fost realizate progrese mari. Cu toate acestea, mai există câteva "clasificatoare vechi" în utilizare. Un neajuns serios al BNS este faptul că personalul nu participă la foarte multe ședințe internaționale, unde se discută cele mai bune practici. Pe lângă acestea, personalul are acces limitat la Internet unde la fel pot fi găsite cele mai bune practici. Aceasta parțial se datorează constrângerilor de tehnologii informaționale, dar și din cauza dificultăților la citirea documentelor în limba engleză. .*
- Cooperarea statistică internațională. *BNS a recepționat un volum mare de asistență tehnică în decursul anilor și este deschis pentru mai multă. Marea parte din asistența tehnică obținută a servit drept un instrument în perfecționarea sistemului statistic.*

4. În partea 2, următoarele categorii de corespundere se deosebesc:

Categoria 1 - Moldova corespunde complet sau aproape complet cerințelor UE

Categoria 2 – Moldova aproape corespunde cerințelor UE, dar există câteva probleme metodologice sau sunt necesare îmbunătățiri a calității, sau este nevoie de a colecta suplimentar informație

Categoria 3 – Moldova nu corespunde încă cerințelor UE și trebuie să-și revizuiască metodologia fundamental și/sau să extindă colectarea datelor considerabil

Este important să menționăm că evaluarea este „globală”. În unele cazuri, doar un specialist de domeniu de la Eurostat ar putea face o evaluare finală. Plus la aceasta, clasificând un modul la o anumită categorie, întotdeauna este în mod necesar destul de arbitrar; în caz de dubii a fost aleasă categoria de ordin inferior.

5. Evaluarea sistemului statistic a Moldovei în contrapunere cerințelor UE prezintă următoarele concluzii.

Următoarele domenii statistice se includ în **Categoria 1**.

Tema 32 Piața muncii; *Moldova face față cerințelor UE.*

Modul 52101 Finanțe guvernamentale; *Ministerul Finanțelor poate furniza toate sau aproape toate datele cerute. Iată de ce, pentru acest modul, Moldova corespunde complet cerințelor UE.*

Modul 52201 Statistica deficitului și datorii publice; *Ministerul Finanțelor poate furniza toate sau aproape toate datele cerute. Iată de ce, pentru acest modul, Moldova corespunde complet cerințelor UE.*

Modul 52301 Indicatori Monetari și financiari; *Datele trebuie să fie furnizate de către Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei. Marea parte a informației este accesibilă.*

Modul 34100 Statistica culturii; *Se pare că Moldova, poate cu careva adaptări minore a sistemului de colectare a datelor, în principiu ar putea face față cerințelor UE.*

Modul 37101 Statistica Protecției sociale; *Impresia este că, în principiu, Moldova ar putea trimite majoritatea informației cerute.*

Modul 54100 Balanța de plăți trimestrială; *Deși există unele probleme minore, Banca Națională a Moldovei colectează toată informația. Iată de ce, pentru acest modul, Moldova corespunde complet cerințelor UE.*

Modul 54300 Investiții străine directe; *Deși există unele probleme minore, Banca Națională a Moldovei în comun cu BNS colectează toată informația. Iată de ce, pentru acest modul, Moldova corespunde complet cerințelor UE*

Modul 11102 Clasificatoare statistice și

Modul 11600 Clasificatoare în statistica comerțului cu mărfuri; *Se pare că BNS utilizează cele mai importante clasificatoare a UE (NACE, CPA, Prodcom, CN), chiar dacă mai rămân careva probleme de implementare. Iată de ce, Moldova face față cerințelor în această privință.*

Modul 44510 Statistica Producției în întreprinderi (Prodcom); *Moldova probabil, în general, corespunde cerințelor.*

Modul 61103-4 Folosirea pământului și sondarea de la distanță; *Cu careva effort suplimentar, Moldova probabil ar putea face față cerințelor.*

Modul 64103 Statistica producției de semințe; *Poate doar cu câteva excepții, Moldova ar putea, probabil, face față cerințelor.*

Modul 65103 Animale vii și carne; *Prima impresie este că, posibil cu câteva excepții Moldova ar putea face față cerințelor.*

Modul 65203 Statistica laptelui și produselor lactate; *Moldova ar putea probabil face față cerințelor.*

Modul 69102 Statistica piscicolă; *Moldova probabil, ar putea face față în mare parte cerințelor.*

Modul 68104 Statistica silvicolă; *În baza datelor furnizate de către Moldsilva, Moldova ar putea face față în mare parte cerințelor.*

Tema53 Comerțul internațional cu mărfuri; *Moldova ar putea furniza probabil majoritatea datelor.*

Modul 48100 Sistemul informațional de transport; *Cu careva efort suplimentar, Moldova probabil ar putea face față cerințelor*

Modul 48300 Transportul rutier de mărfuri; *Moldova ar putea probabil furniza majoritatea datelor cerute, deși unele variabile ar putea să nu fie accesibile.*

Modul 48800 Securitatea transportului; *Moldova probabil ar putea face față cerințelor*

Următoarele domenii sînt incluse în Categoria 2

Modul 50102 Statistica turismului; *Moldova poate fi capabilă să transmită o mare parte din date*

Modul 32200 Cîștiguri și costul muncii; *În baza diferitor surse de date, cu efort considerabil, Moldova ar putea produce probabil tabelele cercetării referitor la costul muncii. Este sub întrebare faptul dacă Moldova ar putea produce Indicii trimestriali ai costului muncii și structura tabelor de venit.*

Modul 32300 Utilizarea timpului și reconcilierea lucrului și viața de familie; *Corespunderea depinde de posibilitățile BNS de a efectua cercetarea utilizării timpului. Cercetarea referitor la utilizarea timpului este inclusă în Programul de Asistență Tehnică 2005-2006.*

Tema 31 Populație; *Se pare că Moldova este capabilă de a face față majorității din cerințele referitor la date. NBS urmează recomandările meteoologice a ONU, care în mare parte corespund standardelor metodologice UE. Nu este clar pe cît de credibile sînt datele referitor la migrație deoarece mulți moldoveni lucrează în străinătate temporar. În 2004, a fost organizat recensămîntul populației, iată de ce este puțin probabil că un alt recensămînt va fi organizat în 2010. Modul 31202 a CCS se referă la proiectările în domeniul statisticii populației. NBS nu efectuează astfel de proiectări, dar dorește să înceapă lucrul cât mai degrabă resursele ar permite. Modulul 31300 a CCS se referă la Migrație și aziluri. Regulamentul Consiliului 311/76/EEC specifică cerințele pentru compilarea statisticii referitor la lucrătorii străini. Anual se cer 4 tabele și 1 lunar. Moldova nu face față acestor cerințe.*

Modul 72501 Statistica Urbană; *Moldova poate face față unora dorn u tuturor cerințelor.*

Modul 73201 Statistica Inovațiilor; *Moldova face față în mare parte cerințelor UE.*

Modul 33100 Statistica Educației; *În afară de problemele ce țin de aplicarea ISCED, Moldova ar fi capabilă să producă tabelele anuale pe chestionarele statisticii învățământului rezonabil de complet și probabil unele părți a chestionarelor pe finanțe.*

Modul 35100 Sănătate publică; *În general, Moldova ar fi capabilă să facă față majorității cerințelor referitor la date. Cercetarea referitor la intervierea sănătății trebuie efectuată anual pentru a face față cerințelor speciale a acestui modul.*

Modul 35200 Sănătate și securitatea muncii; *Moldova ar putea probabil, doar parțial face față cerințelor referitor la date.*

Modul 36100 Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor casnice; *În baza CBGC, Moldova ar trebui să fie capabilă să corespundă parțial cerințelor referitor la date.*

Modul 36301 Venituri sărăcie și excluzie socială și

Modul 36401 Statistica Comunitară pe venituri și condiții de viață; *CBGC și alte surse referitor la veniturile gospodăriilor și condițiile de viață nu produc destule date pentru ca Moldova să corespundă complet cerințelor referitor la date a UE. Se estimează că aproape jumătate din indicatorii Laeken pot fi produși.*

Tema40 Conturi economice anuale; *Problemele BNS Moldova în gradul de corespundere standardelor UE sînt descrise în paragrafele relevante ale acestui raport.*

Modul 73101 CERCETARE&DEZVOLTARE Statistica; *Deși BNS are careva experiență în domeniul statisticii referitor la CERCETARE&DEZVOLTARE, colectarea datelor nu este anuală. Nu toată informația cerută este colectată. Statistica patentelor nu este accesibilă.*

Modul 40200 Conturi Naționale; agregate; *Fiind limitați de problemele menționate în acest raport, estimarea primară ar fi că BNS – în unele cazuri cu datele obținute de la Banca Națională și Ministerul Finanțelor – ar putea fi capabil mai mult sau mai puțin, să completeze două treimi din totalitatea tabelelor menționate cu un grad rezonabil de calitate*

Modul 40401 Conturile Sectoarelor Instituționale; *În cadrul limitelor menționate mai sus, BNS poate probabil completa chestionarul anual mai mult sau mai puțin adecvat, dar nu chestionarele trimestriale.*

Modul 54400 Comerțul Internațional cu servicii; *Luînd în considerație dificultățile menționate în acest raport, Moldova corespunde parțial cerințelor..*

Modul 72102 Conturi regionale; *Moldova nu corespunde complet cerințelor.*

Modul 55101 Indicele Armonizat a Prețurilor Consumatorilor; *La moment, BNS nu poate face față cerințelor referitor la date.*

Modul 55201 Comparația Spațială a Prețurilor; *Cu unele excepții, Moldova în general, poate face față cerințelor referitor la date.*

Modul 44101 Statistica Periodică structurală a întreprinderilor; *În principiu, Moldova posibil poate face față cerințelor referitor la date într-o mare măsură, dar probabil nu pentru*

fiecare detaliu. Datele referitor la companiile de asigurare, instituțiile de credit și fondurile de pensii pot fi mai slabe decât pentru alte sectoare.

Modul 44402 Statistica de scurtă durată a întreprinderilor (STS); *În vederea descrierii activităților BNS și problemele întâlnite, deasemeni și volumul considerabil de detalii cuprinse în acest modul, este destul de probabil ca Moldova poate doar parțial face față cerințelor referitor la date.*

Modul 45102 Statistica Structurală pe energetică; *Probabil Moldova ar putea face față majorității dar nu tuturor cerințelor de date.*

Modul 45202 Statistica de scurtă durată în energetică; *Moldova probabil nu poate face față tuturor cerințelor referitor la date.*

Modul 45402 Prețuri în energetică; *Moldova probabil nu poate face față tuturor cerințelor referitor la date.*

Modul 63101 Prețuri și conturi agricole; *În baza datelor colectate pentru agricultură, Moldova într-o mare măsură ar putea face față cerințelor referitor la date..*

Modul 71200 Statistica deșeurilor și deșeurilor reciclabile; *Moldova probabil ar putea face față doar la o parte din cerințe.*

Modul 71301 Statistica referitor la apă, poluarea aerului și schimbarea climei (Protocolul de la Kyoto); *Moldova probabil ar putea face față cerințelor doar parțial. Majoritatea datelor vor fi produse de către Ministerul Ecologiei.*

Modul 71501 Raporturi integrate pe mediu; *Moldova face față parțial cerințelor referitor la date.*

Modul 48400 Transport feroviar; *Moldova probabil ar putea produce unele dar nu toate datele.*

Modul 48500 Transportul pe rutele marine și interne; *Transportul pe apele interne este relativ neimportant pentru Moldova, dar, probabil, majoritatea informației poate fi furnizată, cu excepția informației referitor la tipurile de bunuri.*

Modul 48600 Transport aerian; *Nu toate din datele cerute sunt accesibile. Moldova ar putea furniza probabil majoritatea datelor dacă ar coopera autoritățile aeriene naționale și aeroportul.*

Modul 49102 Statistica referitor la societatea informațională; *Probabil Moldova ar putea furniza majoritatea datelor referitor la întreprinderi și unele date financiare și pe gospodărie..*

Următoarele domenii sînt clasificate în Categoria 3

Modul 32100 Ocuparea și șomajul; *Moldova nu produce statistică pe locurile vacante de muncă, și nici nu are careva statistică referitor la greve. În aceasta privință, a fost menționat că, în Moldova nu există greve, oficial..*

Modul 33200 Instruirea profesională și instruirea pe durata întregii vieți; *Moldova nu corespunde cerințelor referitor la date..*

Modul 37202 Elaborarea bazei de date și activitățile politicilor economice; *Moldova nu corespunde cerințelor.*

Modul 40500 Tabelele de Resurse/Utilizări și de Intrări/Ieșiri; *În contextul paragrafelor precedente, se poate presupune că BNS ar fi capabil să completeze majoritatea tabelelor de mai sus, mai mult sau mai puțin adecvat, totuși cu câteva excepții importante, Tabelele de Intrări/Ieșiri și chestionarul Paritatea Puterii de Cumpărare.*

Tema 41 Conturi trimestriale; *În cadrul limitărilor menționate mai sus, estimarea sumară ar fi că BNS ar putea fi capabil să completeze jumătate din totalitatea tabelelor menționate mai sus, cu un grad rezonabil de completivitate și calitate, deci, mai puține tabele decât în cazul chestionarelor anuale.*

Tema 42 Conturi financiare; *BNS nu poate face față acestor cerințe..*

Modul 43100 Monitorizarea resurselor proprii Produsul Național Brut (PNB) și

Modul 43200 Monitorizarea propriilor resurse Taxa pe Valoarea Adăugată (TVA); *Moldova încă nu face față cerințelor pentru acest modul..*

Modul 54600 Statistica filialelor străine (din afară); *Deși, aceasta ar putea să nu fie o temă majoră pentru Moldova la moment, datele nu se colectează.*

Modul 44201 Dezvoltarea statisticii structurale a întreprinderilor; *Moldova nu este capabilă să facă față cerințelor referitor la date..*

Modul 62103 Structura agriculturii; *Numai o analiză detaliată a unui specialist UE în domeniul cercetărilor agricole ar putea face o evaluare a gradului de corespondență a Moldovei. Totuși, prima impresie este că Moldova ar putea face față completamente doar după ce este organizat Recensămîntul agricol. Un recensămînt pilot va fi organizat în 2007 (cu asistența tehnică a FAO). Va fi creată o direcție specială care va fi responsabilă de Recensămîntul Agricol.*

Modul 66200 Statistica securității alimentare; *Moldova încă nu poate face față complet cerințelor.*

Modul 71401 Conturile mediului și statistica cheltuielilor pe mediu; *Conturile mediului sunt un domeniu relativ nou de lucru, probabil Moldova nici nu va putea furniza datele nici nu are experiența necesară în domeniul conturilor mediului.*

Introducere

Extras din Termenii de Referință

Fortificarea relațiilor politice și economice între UE și Moldova, în special grație recentelor dezvoltări ale Politicii Europene de Vecinătate (PEV) a UE, duce la cerințe mai mari față de calitatea ridicată a statisticii care este comparabilă cu cele ale Uniunii Europene. Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), un element al careia este statistica, a fost elaborată și aprobată spre realizare în Republica Moldova. În ceea ce privește statistica, în program este subliniată necesitatea perfecționării compilării indicilor statistici și revizuirii metodologiilor de colectare a datelor și de prelucrare în rînd cu standardele internaționale, în speciale ale UE.

O prioritate va fi elaborarea informațiilor fiabile despre dezvoltarea durabilă economică, socială, a mediului înconjurător, în special a datelor necesare pentru monitorizarea implementării obiectivelor SCERS și a indicatorilor incluși în Sistemul General al FMI și a Sistemului Special de Diseminare a Datelor. Cu acest scop lucrul Statistica va combina eficient cercetările cu datele administrative.

În cadrul acordării ajutorului etnic în domeniul statisticii, acțiuni au fost efectuate anterior în domeniul elaborării noii Legi cu privire la statistica și a Programului de Dezvoltare a Statisticii. Ca rezultat, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat noua Lege a Statisticii Oficiale la 9 decembrie 2004. Aceasta stipulează necesitatea armonizării continue a statisticii moldovenești cu standardele europene și în special cu cerințele Sistemului Statistic European (SSE).

În același timp un program de dezvoltare a statisticii pentru 2004-2006 a fost elaborat. Prevederile de bază ale acestui program au fost incluse în SCERS. În Programă sunt stabilite prioritățile și domeniile care necesită dezvoltate sunt determinate. Acțiunile stipulate în programă promovează scopurile dezvoltării sistemului statistic în general și îndeplinesc cerințele de realizare a acțiunilor SCERS.

2. Obiectivele proiectului

De a efectua în Moldova o evaluare a sistemului statistic în relație cu Sistemul Statistic European (SSE) și de a pregăti o strategie privind completarea golurilor cu o listă de arii prioritare.

3 Obiectivele spre realizare de către consultanți

- a. O descriere obiectiva a capacitatilor institutionale si tehnice a sistemului statistic moldovenesc;
- b. O evaluare a intregii corespunderi a statisticii moldovenesti cu standardele europene;
- c. O descriere a conjuncturii in diferite domenii statistice in relatie cu standardele europene;
- d. Furnizarea unei strategii care ar contine propuneri asupra modalitatii de atingere a standardelor europene in diferite domenii avind o lista clara de prioritati si activitati;
- e. Prezentarea informatiei privind rezultatele evaluarii efectuate catre partile nationale si internationale interesate.

4 Activitati concrete

- a. Pe parcursul primelor misiuni la BNS, expertul se va intruni cu conducerea BNS si persoanele responsabile de domeniile cuprinse in evaluare, vor vizita oficiile regionale de statistica, alte institutii ce joaca un rol important in activitatea statistica: Ministerul Economiei si Comertului, Banca Nationala, Ministerul Finantelor si vor contacta cu utilizatori importanti. Primul proiect a raportului va fi pregatit;
- b. Va fi elaborate descrierea domeniilor statistice si gradul de armonizare cu metodologiile si standardele SSE;
- c. Pe parcursul celei de a 2 misiuni proiectul raportului va fi revizuit, completat si coordonat cu managementul de virf al BNS asupra versiunii finale. Va fi elaborat primul proiect al completarilor la strategia de dezvoltare a statisticii;
- d. In cea de a III misiune proiectul propunerilor la strategia de dezvoltare a statisticii vor fi completate si coordonate cu diferit parti internet interesate la o masa rotunda.

Structura raportului

Acest raport este compus din 2 parti principale.

În Partea 1, este descrisa efectuarea globala a infrastructurii generale statistice a Moldovei, în special pozitia, statutul si organizatia BNS.

În Partea 2 variate domenii statistice vor fi evaluate fața de cerințele și standardele UE. Din motive de conviniență, structura părții 2 urmeaza structura organizatoria a BNS.

Partea 3 prezintă diferite sugestii pentru strategiile a fi urmate în scopul de a face față cerințelor Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale și cerințelor statistice ale UE în viitor

Parte 1 Generalități

1A Corespunderea sistemului statistic moldovenesc cu PFSO

Așa numitele Principii Fundamentale ale Statisticii Oficiale (PFSO) au fost adoptate, pentru prima dată, de către Comisia Economică pentru Europa la cea de a 47-a sesiune, în Geneva din 15 aprilie 1992. Fiind ratificate de Comisia Statistică a Națiunilor Unite (după câteva mici amendamente) în 1994. Actualmente, aceste 10 Principii reprezintă un cadru universal convenit pentru misiunea oficiilor naționale de statistică cât și cu certitudine pentru activitatea statistică a organizațiilor oficiale internaționale.

După citirea textului oficial al fiecărui Principiu Fundamental al Statisticii Oficiale, o succintă explicație a esenței fiecăruia va fi dată. Pe lângă aceasta, principiile vor deveni mai operaționale dacă vor fi ridicate întrebări despre acestea. Răspunsurile la acele întrebări ar trebui să indice dacă și în ce măsură principiul în cauză este respectat într-un Institut Național de Statistică, în cazul dat Biroul Național de Statistică.

Întrebarea ar putea fi ridicată dacă eventual această tactică va produce indicatori reali care ar arăta dacă sistemul statistic este “bun” sau nu. Un sistem statistic care va arăta un punctaj mare cu referire la PFSO, poate fi contrazis, ar putea corespunde unor standarde înalte etice și profesionale, dar există oare garanție că acesta produce statistica bună, oportună și relevantă? Nu există un răspuns simplu la această întrebare. Cu toate acestea, aderarea la PFSO în general este văzută ca o *precondiție* pentru dezvoltarea unui sistem statistic puternic.

Principle 1

Relevanța, imparțialitatea și acces egal

‘Statistica oficială asigură un element indispensabil în sistemul informațional al societății, deservind guvernul, economia și publicul cu date despre situația economică, demografică, socială și a mediului înconjurător. Cu acest scop, statistica oficială care îndeplinește testul de utilitate practică trebuie să fie compilate și făcute disponibile imparțial de către agențiile de statistică pentru a onora dreptul cetățenilor la informație publică’.

Principiul 1 înseamnă că statistica oficială să fie relevantă pentru societate, compilată într-o manieră imparțială, să fie scutită de interferența politică și accesibilă tuturor sub condiții egale. Ideea principală este că, desigur: în ce măsură utilizatorii cred că activitățile (colectarea datelor și eventualele produse) sistemului statistic sunt relevante pentru ei? Este extrem de dificil de a exprima acest aspect al “satisfacției utilizatorilor” în termenii unui sau a câtorva indicatori simpli. Problema aici este că aici sînt diferite categorii de utilizatori. Astfel, o întrebare mai generală care ar putea fi ridicată este:

Cît de avansate sunt mecanismele pentru a putea asigura relevanța pragramelor lucrarilor statistice pentru diverse grupuri de utilizatori?

În multe țări, existe Adunarea generală de consultanță pentru statistică. Pe linga aceasta, mai exista și multe alte mecanisme posibile de încurajare a relațiilor între utilizatorii și producătorii statisticii oficiale: consultații regulate cu utilizatorii cheie, grupe de asistență tehnică, seminare cu grupe de utilizatori, focus grupe, etc. Astfel, întrebarea de baza este: Oare într-adevăr oficiile naționale de statistică depun efort real întru depistarea nevoilor utilizatorilor și adaptării programei de lucrări statistice corespunzător? Cît de flexibili sunt ei în practica atunci cînd cund vine momentul de a “aborda” noi domenii asa ca sectorul serviciilor, mediul înconjurător, ‘sectorul tehnologiilor informaționale’, inclusive fenomene ca investițiile străine directe și măsurarea activităților companiilor multinaționale.

Cazul Moldovei

Moldova are un Colegiul consultative pentru statistica, care conform legii trebuie să dezvolte și promoveze statistica oficială asigurînd un caracter obiectiv, transparent și științific a metodologiilor, indicatorilor și a clasificatoarelor utilizate în activitatea’. El va eamina proiectele programelor de lucrări statistice și standardele naționale statistice.

Colegiul consistă din:

- 1. Trei reprezentanți ai BNS*
- 2. Un reprezentant al Academiei de Științe a Moldovei*
- 3. Un reprezentant al a Bancii Naționale a Moldovei*
- 4. Cinci reprezentanți a organelor specializate de administrație publică centrală*
- 5. Un reprezentant al invatamintului superior specializat*
- 6. Un reprezentant al sindicatelor*
- 7. Un reprezentant al mass mediei*
- 8. Un reprezentant al organizației angajatoare*
- 9. Un reprezentant al sectorului business*

Consiliul este prezidat de către vice prim ministru. BNS asigură lucrul de secretariat.

Comentarii: Colegiul pare a fi un instrument potrivit pentru consultațiile oficiale ai principalelor părți nașionale interesate. Colegiul nu este nici prea mare nici prea mic, iar componența este balansată. Totuși acest Consiliu încă nu este operațional

O alta întrebare mult mai specifică cu privire la “satisfacția utilizatprilor” este:
Cît de bine dezvoltate sunt mecanismele de evaluare a satisfacției utilizatorilor cu produse statistice și diseminarea acestora?

Pe lîngă programele statistice, care deseori descriu cu ce se ocupă sau planifică să realizeze direcțiile de specialitate cu cuprinderea colectării datelor, conținut, iar uneori si metodologia care va fi utilizata și termenii de timp, calitatea preconizata a rezultatelor stattistice, deasemenea produsele statistice actuale luate în considerație și cum utilizatorii apreciază acestea: comunicate de presă, publicații tiparite de diferite feluri, datele în formate electronice inclusive baze de date etc. În alte cuvinte: posedă oare oficiul de statistică un system bine dezvoltat de diseminare?SUnt oare produsele statistice ceea ce

cu adevarat isi doresc utilizatorii din perspective calității, oportunității, a prețului, calea de distribuție? Cresc sau descreșc utilizările/vînzările de producție statistica? Există oare un effort real și sistematic de marketing?

Cazul Moldovei

Din 2004, contactul cu utilizatorii au fost intensificate. Acum exista o baza de date a utilizatorilor care a inceput cu 200 de persoane crescînd pînă la 700 în prezent. Din cînd în cînd, utilizatorii sunt rugați să-și exprime opinia prin chestionarele anexate la publicații. Se efectuează efecte de direct marketing, în baza Registrului Business. Ocazional, BNS participă la expoziții expunîndu-și standul. Catalogul publicațiilor a fost publicat pentru prima data în 1994. În 2005 cu asistența financiară a Norvegiei a fost pregătit un set de publicații. Comunicatele de presă se publică regulat. Acestea fiind expediate agențiilor de știri prin e-mail. Relațiile cu mass media sunt bune. Multe articole pentru media sunt scrise nemijlocit de către specialiștii din domenii. Este de dorit să se angajeze o persoană cu experiență jurnalistică întru perfecționarea stilului astfel de articole și a comunicatelor de presă.

Comentarii:

Toate aceste activități sunt utile cu scopul de a explora nevoile utilizatorilor și a perfecționării cailor de diseminare. BNS recunoaște că cu toate acestea pagina Web trebuie îmbunătățită și că pentru viitor ar trebui să conțină mai multe informații accesibile.

Cît despre elementul de imparțialitate, care la fel face parte din Principiul 1, întrebarea este:

Cît de bine aderă oficiile naționale de statistică la obligația de imparțialitate a acestora?

Aceasta poate suna relativ simplă, dar în realitate sunt alte chestiuni mult mai complexe în puse în "joc". Unii statisticieni foarte prudenți cred că chiar dacă se va efectua o cercetare la o solicitare specială din partea unui departament guvernamental ar putea afecta imparțialitatea oficiului național de statistică, în special dacă acest departament (care de regulă plătește pentru lucrul extra) ar dori să aibă un cuvînt de spus în metodologia cercetării. Cu toate acestea, majoritatea statisticienilor tind să interpreteze "imparțialitatea" mai concret ca: evitarea preluării oricărei opinii partizană în alegerea definițiilor sau a metodologiilor și cel mai special, evitarea altora de a emite statistica și de a da comentarii pe marginea datelor. Majoritatea oficiilor naționale de statistică au o tradiție puternică în evitarea oricăror comentarii nestatistice ce se referă la succesul sau eșecul politicii de guvernământ, chiar și atunci cînd cifrele par a fi evidente în dezvoltarea acestora.

Cazul Moldovei

BNS Moldova respectă următoarele principii.

În ceea ce privește "interferența politică cu statistica", următoarea întrebare trebuie pusă:

Cît de bine sunt oficiile de statistica protejate de intervenția politică în ceea ce privește conținutul și emiterea rezultatelor statistice?

Unele dintre cele mai nedorite forme de intervenție politică sunt:

- Presiunea de a schimba definițiile întru obținerea statisticii care ar plasa politicile de guvern într-o lumină mai bună
- Modificarea emiterii principalelor date statistice, pentru a putea selecta un moment mult mai favorabil din punct de vedere politic sau mai puțin daunător
- Scurgerea către media a statisticii “favorabile” de către politicieni înainte ca datele să fie facute disponibile pentru toți
- Presiunea de a emite micro date identificabile savanților în domeniul politicii în cazurile în care colectarea datelor statistice se intenționează pentru și finanțată de clienți specifici (de ex.: ministere).

Separat de prima categorie (pentru care este dificil de a formula reguli a practicilor bune), cel mai mare risc al inferenței politicii cu statistica apare când cifrele sunt gata de a fi emise. Pentru a evita influența asupra datelor statistice, multe țări au adoptat un sistem de anunțare a calendarelor de publicații pentru statisticile cheie (luna sau chiar și anul) din timp. Evitarea scurgerilor de date poate fi chiar și mai dificilă. În multe țări există obiceiul de a trimite ministerelor datele statistice proaspete doar cu câțva timp înainte de publicarea lor oficială. Timpul ar putea constitui de la câteva ore pînă la câteva zile, iar lista recipienților acestor date poate fi destul de extinsă. Există o înțelegere între statisticieni, totuși, este recomandabil de a restrînge cît mai mult posibil atît lista cît și timpul rămas pînă la emisia oficială.

Cazul Moldovei

Atît BNS cît și părțile interesate ne-au asigurat că asupra statisticii niciodată nu s-a exercitat influență politică în Moldova. BNS a început să editeze calendarul publicațiilor în cadrul înțelegerii SDDS cu FMI. Diseminarea anticipată a datelor către ministere este interzisă.

În ceea ce privește ‘accesul egal’ întrebarea este:

Cît de bine este adoptat principiul accesului egal în condiții egale?

În afară de considerațiile politice de la punctul precedent, există deasemeni principii general de protecție conform căruia toți utilizatorii sunt tratați în mod egal. Unele aspecte ale acestei egalități nu sunt triviale. În mod evident, desigur că, câteva cifre prezentate cu câteva minute mai înainte unor sau altor utilizatori poate genera considerabile avantaje financiare. Iată de ce, oficiile statistice trebuie să găsească modalități de prezentare a datelor proaspete în același moment virtual tuturor utilizatorilor. În afară de posibilitățile recente de distribuire electronică simultană (de exemplu, emailuri de date statistice către mass media), unele țări utilizează așa zisul sistem de ‘lacăte’ pentru publicarea anumitor date importante. Alt aspect al egalității este că, în principiu, toți utilizatorii trebuie să plătească prețuri egale pentru aceleași produse statistice și că numărul de utilizatori ‘privilegiați’ care primesc datele gratuit (agenții guvernamentale, membrii parlamentului) trebuie restrîns cît mai mult posibil. O idee puțin mai diferită, care nu este cuprinsă în principiul ‘accesului egal’ dar care este esențială, este noțiunea că statistica este un bun public (sau cel puțin așa se intenționează a fi), care, în principiu trebuie să fie acordată gratuit cetățenilor. Majoritatea BNS implementează această noțiune în practică prin diferite metode. Mai întîi de toate, după cum am menționat mai înainte, crearea relațiilor

bune cu media este importantă pentru a servi binelui general cu informația statistică de bază. În al doilea rând, este o practică general acceptată că BNS fac diferite reguli, și majoritatea statisticilor importante este accesibilă gratuit la librării și în universități și în librării publice. În al treilea rând, majoritatea BNS acordă la telefon informația gratuit (inclusiv trimit copii gratuite prin poștă) sau prin canale electronice, cum ar fi internetul, de exemplu.

Cazul Moldovei

BNS trimite datele noi, prin email tuturor utilizatorilor cheie, inclusiv noilor agenții. După cum s-a menționat mai înainte, se încearcă a stabili relații bune cu mass-media. Librăria BNS este publică. Cererile simple de date sunt gratuite. Se pare că numărul utilizatorilor privilegiați ar trebui redus

Principiul 2

Profesionalismul

‘Pentru a menține încrederea în statistica oficială, agențiile statistice trebuie să aleagă între considerațiile strict profesionale, inclusiv principiile statistice și etica profesională, metodele și procedurile de colectare, prelucrare, depozitare și prezentare a datelor statistice.’

Principiul 2 presupune că statistica oficială trebuie compilată conform metodelor profesionale și rezultatele statistice trebuie prezentate utilizatorilor în mod profesional.

Numărul specialiștilor cu studii superioare în numărul total de personal al biroului de statistică este un indicator al ‘potențialului metodologic’. Alt indicator este numărul rapoartelor de cercetare și metodologice produse și publicate în revistele științifice. Este recunoscută importanța analizei și cercetărilor pentru progresul metodologic pentru îmbunătățirea calității și eficienței operațiilor statistice. Îndrumarul ONU pentru organizarea statisticii scoate în evidență importanța analizelor și cercetărilor din diferite motive, inclusiv descoperirea lacunelor și inconsistențelor.

Unele dintre întrebările generale ce țin de evaluarea (accentul pe) profesionalismului în BNS sînt:

Cît de bine este promovat și împărtășit profesionalismul prin astfel de mecanisme cum ar fi lucrul analitic, rapoarte metodologice publicate și circulare, organizarea conferințelor și lecțiilor?

Sunt oare metodele statistice bine documentate iar îmbunătățirile statistice se fac în baza criteriilor științifice?

Deciziile referitor la cercetare, metodele și tehnicile de cercetare etc. sunt oare luate strict în baza considerațiilor profesionale?

Este oare instruirea, re-instruirea personalului o politică reală în organizația Dvs. și depuneți suficient efort pentru instruire (de exemplu, parte din bugetul general)?

Este oare managementul calității statistice o chestiune importantă și depuneți eforturi sistematice reale (inclusiv și promovarea calității bine documentate pe instrucțiunile de management a calității)?

Cazul Moldovei

Dina cauza numărului limitat de personal profesional la BNS și a presiunii de producție, unora din aceste întrebări se pare că li se acordă insuficientă atenție. Este efectuat numai lucrul analitic de bază, deși uneori la cererea agențiilor guvernamentale se efectuează uneori analiza detaliată. Personalul nu are suficient timp de a scrie rapoarte, și nu participă la conferințe regulat, cu atât mai mult conferințele internaționale. Accesul la internet îmbunătățit pe viitor. Metodele statistice nu sunt sistematic documentate și utilizatorii nu au acces ușor la metadate. Îmbunătățiri metodologice în domeniul eșantionării au fost făcute după crearea Secției de Eșantionări. În principiu, deciziile referitor la cercetare, metodele și tehnicile de cercetare se iau în baza considerațiilor profesionale, dar în condiții infrastructurale slabe (de exemplu, lipsa înregistrărilor computerizate, credibile, comunicarea slabă și sisteme de schimb de date) uneori duc la soluții 'de importanță secundară. Este puțină instruire și re-instruire a personalului profesional și de asistență, din cauza lipsei de resurse. Managementul calității statistice este o chestiune pentru conducerea de vîrf a BNS, dar luînd în considerație circumstanțele sus menționate, posibilitățile sunt limitate.

Principiul 3

Responsabilitatea

'Pentru a facilita interpretarea corectă a datelor, agențiile statistice trebuie să prezinte informația statistică conform standardelor științifice în baza surselor, metodelor și procedurilor statistice.'

Responsabilitatea subînțelege că statisticienii trebuie să explice sistematic și detaliat utilizatorilor ce reprezintă cifrele exact și care este calitatea lor. Într-o măsură oarecare acest principiu ar părea trivial, dar luînd în considerație că acest principiu a fost (și este) mult timp o problemă în dezbateri activă între statisticieni, sunt careva aspecte și netriviiale. În timp ce este clar și general acceptat faptul că BNS trebuie să informeze utilizatorii despre ce sunt cifrele, nu este întotdeauna clar cum trebuie efectuat acest lucru.

În ceea ce privește metadatele (informația referitor la date, adică, definiția populației cuprinse, definiția variabilelor, descrierea surselor de date folosite, descrierea metodologiei de cercetare, etc.), există o înțelegere generală esențială pentru utilizatorii de statistică și constă în accesul la setul cît mai complet de meta date. Iată de ce, oficiile statistice naționale trebuie să asigure ca descrierile și metodologiile complete pentru toate colectările de date să fie bine documentate și actualizate. În mod cert, aceasta nu implică că toate publicațiile trebuie să conțină întregul set de meta date, din cauza că ar fi atât

nepractic cât și orientat împotriva utilizatorului. Totuși, bazele de date statistice ar fi preferabil să conțină toate meta datele într-o formă, bine acceptabilă de utilizatori, din cauza că ar fi o povară pentru utilizatori să consulte publicații separate pentru a găsi explicațiile referitor la datele corespunzătoare.

Întrebarea cheie referitor la meta date la care trebuie de găsit răspuns este:

Cât de bine biroul statistic acordă utilizatorilor informația referitor la ce înseamnă datele în realitate și metodologiile folosite pentru colectarea și prelucrarea lor?

Altă întrebare strâns legată de meta date este cum birourile statistice informează utilizatorii referitor la calitatea datelor produse. Meta datele corespunzătoare ar putea spune multe despre calitatea statisticii (cel puțin la nivelul utilizatorilor ‘profesionali’), dar nu prezintă de obicei întreaga imagine. Iată de ce, explicațiile referitor la calitatea statisticii sunt un aspect suplimentar ar principiului 3. În special, calitatea ține de astfel de aspecte cum ar fi erori de eșantionare și ne-eșantionare, orice dubii referitor la date, informația referitor la non-răspunsuri și tratarea lor, imputări, etc. Deci, întrebarea este:

Cât de bine este elaborată și aplicată prezentarea calității statisticii?

Cazul Moldovei

După cum am menționat mai înainte, meta-datele sunt un domeniu subdezvoltat a BNS. Deși conducerea înțelege că aceasta este o problemă,, resursele accesibile sunt insuficiente pentru elaborarea sistemului de meta date, orientat către utilizatori. Comentariile referitor la calitatea statisticii nu sunt suficient de explicite.

Principiul 4

Prevenirea utilizării greșite

‘Agențiile statistice sunt împuternicite să comenteze interpretarea greșită sau utilizarea greșită a statisticii.’

Principiul 4 înseamnă că statisticienii trebuie să reacționeze la orice utilizare greșită a statisticii pe care ei o percep. Deși exprimarea oficială a principiului este „împuternicit”, sensul general al principiului este că agențiile statistice sunt datoare să comenteze. Desigur că există diferite moduri de a defini ‘interpretarea eronată’ și ‘utilizarea greșită’ și nu toate aspectele acestora sunt în mod egal dăunătoare și rele. Mai mult ca atât: multe aspecte ale utilizării greșite vor scăpa de atenția agențiilor statistice. Mulți utilizatori știu cum să ‘mintă cu statistica’, dar, nu întotdeauna aceasta trebuie să fie problema oficiilor statistice. Totuși, sunt câteva tipuri de utilizări greșite în cazul cărora ar fi nevoie de acțiuni corective: în particular utilizarea greșită din partea agențiilor guvernamentale și din partea mass-media. Pentru ambele categorii de utilizare greșită, este recomandabil ca agențiile statistice să întreprindă măsuri imediate de corectare în oricare mod posibil. Unele BNS scriu regulat ‘scrisori către redactor’ în care se fac greșeli. Este dificil de a prescrie o rețetă standard pentru aceste situații, dar întrebarea generală care trebuie pusă este:

Cît de bine și sistematic oficiile statistice își educă utilizatorii cheie în scopul promovării utilizării corecte a statisticii și prevenirea utilizării incorecte?

Cazul Moldovei

BNS nu are o politică sistematică în această privință.

Principiul 5

Cost-eficiența

‘Datele pentru scopurile statistice pot fi colectate din toate tipurile de surse, cercetări statistice sau registre administrative. Agențiile statistice aleg sursele din punct de vedere al calității, actualității, cheltuielilor și sarcinii asupra respondenților.’

Principiul 5 subînțelege faptul că agențiile statistice trebuie să încerce să fie eficiente din punct de vedere a cheltuielilor cît mai mult posibil, alegînd cele mai bune surse și metode, în scopul îmbunătățirii actualității și calității datelor, în cheltuirea banilor-impozitelor cît mai eficient posibil și reducînd sarcina asupra respondenților.

În general, posibilitățile cost-eficienței depind de circumstanțele naționale. În țările unde sunt registre administrative calitative și accesibile și pentru utilizarea statistică,

necesitatea de a organiza recensăminte sau cercetări tradiționale este mai mică decât în țările unde calitatea acestor registre este proastă sau nu sunt accesibile pentru statisticieni. Recensământul populației este un exemplu foarte clar a faptului cum infrastructura administrativă afectează direct cheltuielile statistice. Pe când în țările care nu au un registru al populației, recensămintele costisitoare periodice rămân necesare; alte țări, actualmente produc date statistice care pot fi colectate doar prin recensăminte, utilizând registrele și unele cercetări suplimentare în baza de eșantion, la doar o părțică din totalul de cheltuieli pe recensământ.

În ceea ce privește introducerea datelor, se va face tot posibilul, pentru a găsi o alegere balansată și sursele de date, luând în considerație circumstanțele naționale care ar trebui să fie o întrebare importantă pentru oficiile statistice. Întrebarea generală la care trebuie să se răspundă este:

Cît de bine oficiile de statistică analizează combinarea surselor de date pentru a găsi cea mai optimă soluție (luînd în considerație și cost-eficiența) ca subiect al efortului sistematic de îmbunătățire?

În diferite faze a producției de date (verificarea datelor, agregarea, analiza etc.), există posibilități de a îmbunătăți punctualitatea, eficiența, și/sau a îmbunătăți calitatea datelor. Trebuie examinate întrebările organizaționale, deasemeni și aspectele metodologice deoarece multe din aceste întrebări/aspecte sunt interdependente. De exemplu: introducerea macro-verificării în locul tradiționalei micro-verificări este posibilă doar atunci cînd statisticienii sunt bine instruiți în acest domeniu și se pot folosi de tehnologiile informaționale avansate. Este imposibil de a propune îndrumare generale. Totuși întrebarea cheie este:

Cît de efectivă și eficientă este producția de date în agențiile statistice, din perspectiva organizării, metodologiei și tehnologiei?

Și întrebarea suplimentară este:

Este oare îmbunătățirea actualității datelor un efort sistematic și serios?

Sarcina raportării generată de agențiile statistice este alt aspect important al cost-eficienței, din cauza că, colectarea datelor fără de a cheltui banii „plătitorilor de impozite” implică deasemeni cheltuieli asupra furnizorilor de date. Iată de ce, reducerea sarcinii asupra respondenților, în particular, asupra respondenților din sectorul privat, este la momentul actual o problemă importantă în mai multe țări. Sunt multe tehnici de a reduce sarcina asupra respondenților, unele fiind destul de simple, altele mai ‘high-tech’. Este foarte dificil de a compara nivelul sarcinii asupra respondenților generat de diferite agenții statistice în diferite țări, din cauza că aceasta depinde de mai mulți factori, mulți dintre care țin de specificul condițiilor și cerințelor naționale. Totuși este posibil de a compara evoluția generală (urcările și scăderile) a sarcinii asupra respondenților, deasemeni și atitudinea generală a agențiilor statistice referitor la această întrebare. Întrebarea generală la care trebuie să se răspundă este:

Cît de reușit agențiile statistice reduc sistematic sarcina asupra respondenților?

Cost-eficiența este în mod cert o chestiune organizațională, de management și ‘cultură corporativă’. Este foarte dificil de a măsura ‘productivitatea’ lucrătorilor statistici și chiar de a compara productivitatea diferitor agenții statistice. Unii indicatori pentru comparare ar putea fi: numărul statisticienilor oficiali per 10.000 locuitori și bugetul statisticii oficiale pe cap de locuitor.

Următoarea întrebare ar putea fi pusă:

Cît de cost-efectiv este sistemul statistic național (din punctul de vedere al indicatorilor relativi de cost cum ar fi de exemplu numărul statisticienilor per 10.000 locuitori și bugetul statisticii oficiale pe cap de locuitor)?

Cazul Moldovei

Următoarele întrebări pot fi evidențiate în legătură cu BNS.

1. BNS este handicapat de lipsa registrelor administrative computerizate bune în Moldova.

2. Totuși, este dialog între instituțiile partenere, în particular cu Ministerul Tehnologiilor Informaționale, pentru a îmbunătăți situația.

3. Luînd în considerație condițiile naționale în Moldova, BNS depune eforturi de a combina datele administrative și datele statistice unde este posibil.

4. Procedurile interne pentru verificarea datelor agregarea și analiza lor pot fi îmbunătățite pe viitor. În particular, două întrebări merită atenție:

- Controlul calității datelor la nivel local și regional

- integrarea direcțiilor statistice și direcția generală IT

În mod cert, posibilitățile de a avea îmbunătățiri în acest aspect depind de investițiile în IT.

5. Prezentarea la timp nu a fost niciodată o problemă pentru fostele țări a URSS, din cauza nivelului înalt de disciplină a respondenților. Totuși, aceasta ar putea deveni o problemă odată cu apariția mai multor agenți economici activi. Sistemul ‘raporturilor contabile’ este actualmente un instrument important disciplinar.

6. În mod similar, sarcina asupra respondenților nu a fost niciodată o problemă serioasă în cadrul fostei URSS, dar va deveni odată cu înaintarea economiei de piață. Cît de mult agenții economici vor accepta sistemul raporturilor detaliate de contabilitate? 7. În acest context, recomandarea generală pentru BNS ar fi să înlocuiască cercetările exhaustive cu cercetările în bază de eșantion. 8. Deși este foarte dificil de a compara țările din această perspectivă, impresia este că într-adevăr BNS este sub-finanțat și cu personal insuficient. Personalul corespunzător pentru biroul statistic a unei țări de mărimea și complexitatea economică a Moldovei ar fi de 400-500. În acest context trebuie să menționăm că cerințele referitor la personal sunt mai mari în țările cu sistem statistic decentralizat.

Principiul 6

Confidențialitatea

‘Datele individuale colectate de către agențiile statistice pentru compilările statistice, fie că se referă la persoanele juridice sau fizice, trebuie să fie strict confidențiale și utilizate strict în scopuri statistice’.

Iarăși, pare a fi un principiu simplu, dar unele dintre ramificările sale sunt complexe. Ar putea apărea diferite întrebări la conceptele de ‘individual’ și ‘confidențial’. Interpretarea acestor concepte poate varia de la țară la țară. Totuși, ar trebui să se ia în considerație mai

întâi care este adevăratul sens al acestui principiu: interesul propriu al birourilor statistice. Motivul simplu de ce agențiile statistice ar trebui să adere la confidențialitatea datelor individuale este că acesta este unicul mod de a proteja, întări încrederea respondenților. Respondenții trebuie să fie siguri că informația pe care o prezintă va fi folosită doar în scopuri statistice și astfel, ei vor avea interesul să prezinte informația adevărată.

Am putea analiza aceste întrebări din diferite puncte de vedere. La nivel politic general am putea lua în considerație ce spune legea. În multe țări este în vigoare legislația referitor la protejarea vieții private a cetățenilor. Aici deseori se includ prevederile pentru statistică, deasemeni, aceste prevederi ar putea fi stricte sau mai puțin stricte. În mod similar, confidențialitatea datelor pe întreprinderile individuale este deseori protejată în mod legal, fie prin legea generală referitor la statistică fie prin legislație separată. Totuși, din această perspectivă ar putea exista diferențe între țări mai mult sau mai puțin esențiale, în particular când este vorba de posibilitățile legale de schimb a datelor referitor la companii între diferite agenții guvernamentale. La nivel practic, majoritatea oficiilor statistice au o politică oficială, sau cel puțin o practică acceptată referitor la prevenirea accesului liber la datele individuale în diseminarea produselor lor statistice. Pentru publicațiile tipărite, regulile sînt (în practică) deseori relativ simple, cum ar fi (în special în cazul business statisticii) eliminarea spațiilor în tabelele care conțin informația doar despre cîteva unități individuale (de exemplu, trei sau mai puțin).

Unele întrebări generale sînt:

Cît de bine sunt elaborate și implementate regulile care previn accesul la datele individuale în publicațiile tipărite?

Cît de bine sunt elaborate tehnicile și sistemele care fac accesibile documentele statistice pentru scopuri de cercetare, prevenind accesul la date individuale în cel mai bun posibil mod?

Altă întrebare referitor la confidențialitate este prevenirea utilizării ne-statistice a datelor statistice și garantarea imunității administrative a grupurilor de respondenți. Acesta este un domeniu problematic destul de complex. Când statele membre a UE au discutat proiectul Regulamentului pentru Statistica Comunitară (cunoscută mai bine ca ‘Legea Statistică Europeană’), au avut loc dezbateri referitor la definirea și exprimarea a astfel de concepte cum ar fi ‘date statistice’, ‘utilizarea în scopuri statistice’ și ‘utilizare în scopuri ne-statistice’. Altă întrebare ce ține de confidențialitatea cetățenilor în oficiile statistice naționale țin de percepția publicului că bazele de date și sistemele din aceste oficii sunt sigure față de intruziunile externe (prin ‘hacking’ sau altceva).

Cazul Moldovei

În general, BNS aderă complet la principiul de confidențialitate. Un comentariu care ar putea fi făcut, totuși, este că datele din ‘rapoartele contabile’ sunt trimise Ministerului Finanțelor și altor autorități publice. Totuși trebuie de remarcat că raporturile contabile sunt, strict vorbind, rapoarte administrative și nu sunt prevăzute de legislația statistică. Deși, actualmente, aceste rapoarte sunt surse importante de date statistice de bază, ar trebui să ne punem unele întrebări referitor la credibilitatea lor; se știe că unele

întreprinderi au sisteme duble de contabilitate. Până acum, BNS nu produce seturi de micro-date în scopuri de cercetare.

Principiul 7

Legislația

'Legile, regulamentele și măsurile care coordonează activitatea sistemelor statistice trebuie făcute publice.'

Principiul 7 presupune poziția oficiilor statistice inclusiv drepturile și obligațiile lor codificate corespunzător, legislația accesibilă publicului, pentru a prezenta publicului ceea ce ar putea aștepta de la sistemul statistic național. Este imposibil de a stabili reguli specifice pentru legislația specifică. Foarte mult depinde de cultura și tradițiile țării. Multe țări au 'legea statistică generală', dar în alte țări, legislația statistică s-ar putea conține în alte legi specifice și diferite documente guvernamentale. Totuși, nici o situație nu garantează forma bună a statisticii, fiindcă este esențial de a menționa aici că legile de obicei nu soluționează toate problemele. Cu toate acestea, se sugerează ca legislația statistică și/sau altă legislație care este deasemeni relevantă pentru oficiile statistice, ar trebui să cuprindă următoarele întrebări de bază:

- Poziția generală a sistemului/oficiului național de statistică (incluzând așa puncte ca persoana de decizie asupra programului de lucru, cine decide întrebările metodologice, cum se colectează datele, care sunt relațiile între biroul național de statistică - dacă sînt – și alte agenții guvernamentale care efectuează lucrări statistice, care sunt relațiile între sistemul statistic și guvern/parlament, etc.)
- Poziția șefului național de statistică (incluzând astfel de întrebări cum ar fi numirile și eliberările în/din funcție, cui prezintă 'statisticianul național' rapoarte și despre ce, au careva responsabilități speciale etc.)
- Regulile de bază pentru colectarea și confidențialitatea datelor (colectarea voluntară și obligatorie, penalități pentru nerespectarea regulilor de colectare obligatorie a datelor, reguli de confidențialitate generale și specifice)

În acest context, întrebarea adresată legislației statistice poate fi:

Cît este de bună legislația statistică în țară, din punct de vedere al determinării clare a misiunii și competențelor agențiilor statistice, obligațiile legale de a furniza informație în scopuri statistice și protejarea confidențialității datelor individuale?

Plus la aceasta, trebuie luate în considerație unele aspecte ale implementării statisticii. În particular, se consideră a fi decent atunci cînd respondenții sunt informați corespunzător referitor la baza legitimă a colectării datelor și altor activități a agențiilor statistice, de exemplu, prezentarea succintă și explicită a naturii statutare și nestatutare a colectării datelor .

Întrebarea la care se cere răspunsul este:

Cît de bine sunt elaborate politicile și practicile de lucru cu respondenții, în ceea ce privește asigurarea că ei sunt complet informați de drepturile și responsabilitățile lor cu privire la colectarea datelor statistice?

Cazul Moldovei

Cadrul legislativ care regulează activitățile statistice în Republica Moldova includ:

- *Legea referitor la Statistica Oficială 412-XV, din Decembrie 9, 2004*
- *Legea referitor la Banca Națională a Republicii Moldova din 21 iulie, 1995*
- *Codul Vamal a Republicii Moldova din 20 iulie, 2000*
- *Legea referitor la Turism din 11 februarie, 2000*
- *Legea referitor la telecomunicații din 7 iulie, 1995*

Aceste documente descriu competențele biroului național de statistică, și a altor organe publice cu competențe statistice (Banca Națională a Republicii Moldova, Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal etc.). Conform Legii referitor la statistica oficială, Biroul Național de Statistică este autorizat să conducă și să coordoneze sistemul statistic al țării. Conform aceleiași legi, statistica se bazează pe principiile fundamentale a statisticii oficiale.

Legea statistică a Moldovei și alte documente statistice corespund criteriilor FPOS. Necesită a fi îmbunătățită metoda de informare a respondenților referitor scopul colectării datelor.

Principiul 8

Coordonarea națională

'Coordonarea între agențiile statistice a țării este esențială pentru a avea un sistem statistic consistent și eficient.'

Principiul 8 presupune prevenirea neeficienței, sarcina nedorită asupra respondenților și compilarea statisticii incomparabile prin intermediul mecanismelor efective de coordonare a statisticii.

Coordonarea statistică are două aspecte: coordonarea programelor (în particular ceea ce ține de colectarea datelor) și coordonarea conceptelor statistice. Coordonarea programelor are ca scop eficiența (evitînd dublarea eforturilor) și reducerea sarcinii respondenților (evitînd colectarea aceleiași informații de cîteva ori). Coordonarea standardelor (în particular definițiile și clasificatoarele) are deasemeni eficiență și efecte asupra sarcinii respondenților, dar, în primul rînd are ca scop compilarea statisticii comparabile. În ceea ce privește ultima, este important ca biroul național de statistică să fie recunoscut ca „birou de standarde”, standarde care se respectă și se urmează de toate celelalte agenții active în statistica oficială.

În mod clar, este mai ușor de a avea coordonare în țările cu sistem centralizat a statisticii decît în țările cu sisteme înalt sau relativ decentralizate. Cu toate acestea, mecanismele de coordonare în țările cu sisteme statistice decentralizate ar putea fi mai bine dezvoltată și

mai reușită, în timp ce coordonarea în țările cu sisteme statistice centralizate nu funcționează întotdeauna perfect.

Întrebarea cheie referitor la coordonarea națională este:

Cît de bine sunt dezvoltate mecanismele naționale de coordonare statistică și în ce măsură ele contribuie la atingerea rezultatelor așteptate?

Cazul Moldovei

Coordonarea între diferiți producători de statistică nu este bine dezvoltată în Moldova. Consiliul statistic ar putea juca un rol important în coordonarea mai bună a lucrului statistic efectuat de către organele guvernamentale în Moldova. Un partener cheie în procesul de coordonare pare să fie Ministerul Dezvoltării Informaționale, care este responsabil pentru câteva registre administrative importante. Calitatea și accesibilitatea acestor registre este decisivă pentru utilitatea lor în scopuri statistice. Nu este clar ce instrumente și proceduri sunt utilizate pentru a influența Ministerul de a se mișca în direcția dorită. Este deasemeni neclar în ce măsură BNS este privit ca birou de standarde de către alte ministere care au activități statistice sau sunt relevante în sisteme administrative (Ministerele Educației, Sănătății, Agriculturii, Ecologiei și altele).

Principiul 9

Coordonarea internațională

‘Utilizarea conceptelor, metodelor, și clasificatoarelor internaționale de către agențiile statistice în fiecare țară promovează consistența și eficiența sistemelor statistice la toate nivelurile oficiale.’

În general, Principiul 9 presupune că oficiile statistice trebuie să adere cît mai mult posibil la standardele statistice internaționale și cele mai bune practici, nu numai din punct de vedere a producerii statisticii internațional comparabile, ci și pentru a întări eficiența operațiunilor statistice și calitatea general a statisticii.

Există două aspecte diferite a coordonării statistice internaționale. Mai întîi de toate, este important ca sistemele statistice naționale să urmeze definițiile și clasificatoarele internaționale, pentru a asigura comparabilitatea statisticii între țări. În practică, aceasta impune multe probleme. Definițiile și clasificatoarele statistice internaționale prin definiție sunt rezultatul unui proces complex de compromisuri. Și astfel, în unele țări compromisurile se implementează mai bine decît în altele. În particular, țările în curs de dezvoltare ar putea avea dificultăți în aplicarea completă a standardelor, fiindcă, procesul de elaborare a standardelor este de obicei, dominat de țările dezvoltate. Deasemeni, unele ‘blocuri’ de țări (de exemplu Uniunea Europeană) ar putea avea standardele lor „specifice”, care ar putea fi puțin mai diferite standardele mondiale (ONU, de exemplu). Iată de ce, există o înțelegere internațională generală conform căreia coordonarea internațională în această privință trebuie să fie ‘flexibilă’, în sens că țările sau grupele de țări au dreptul de a nu accepta standardele mondiale atît timp cît se asigură legătura transparentă directă între standardele lor și cele mondiale.

Al doilea aspect al coordonării internaționale trebuie să beneficieze cât mai mult posibil de evoluțiile metodologice, organizaționale și practice. Această formă de coordonare are ca scop îmbunătățirea eficienței și a calității și produselor statistice.

Întrebarea pusă în contextul acestui principiu este:

Cît de bine aderă sistemul statistic la standardele internaționale acceptate și cît de bine aceasta contribuie la dezvoltarea și promulgarea celor mai bune practici statistice?

Cazul Moldovei

BNS face tot ce-i stă în puteri pentru a corespunde standardelor internaționale. În mai multe aspecte succesul este vizibil. Cu toate acestea, mai există încă câteva clasificatoare 'vechi' care se mai folosesc. Un handicap serios a BNS este că personalul nu poate participa la întâlnirile internaționale, unde se discută cele mai bune practici. Există un impediment serios; accesul la documentația scrisă nu este suficient pentru a fi în pas cu noile evoluții. Plus la aceasta accesul personalului la internet unde pot fi găsite cele mai bune practici, este limitat de faptul că mulți din ei posedă insuficient limba engleză.

Principiul 10

Cooperarea statistică internațională

'Cooperarea bilaterală și multilaterală în statistică contribuie la îmbunătățirea statisticii oficiale în toate țările.'

Principiul 10 presupune cooperarea internațională ca precondiție a îmbunătățirii generale a sistemului statistic, și calității mondiale a statisticii oficiale. Iată de ce, agențiile statistice naționale trebuie să privească la aceasta ca parte a activităților lor cheie pentru a ajuta alte țări în cel mai bun mod posibil. În afară de întâlnirile internaționale a statisticienilor unde se discută standardele internaționale (îmbunătățirea lor) există și altă cooperare statistică internațională. Organizațiile internaționale încearcă să promoveze utilizarea celor mai bune practici și standarde prin editarea îndrumarelor și manualelor în diferite limbi. Unele dintre ele organizează și finanțează programe de cooperare tehnică pentru țările în dezvoltare sau țările în tranziție de la economia planificată la economia de piață. Există și un mare număr de instituții instructive, pe toate continentele, unde statisticienii sunt instruiți în domeniul utilizării diferitor metode statistice, tehnici și practici. Plus la aceasta, între țări există cooperarea bilaterală finanțată uneori din fondurile internaționale, iar uneori din programele naționale de asistență tehnică.

Eficiența și efectivitatea programelor internaționale de cooperare statistică, în ceea ce privește dublarea și promovarea unei tratări sistematice, orientate către atingerea scopului, este deasemeni o întrebare pentru discuții permanente între agențiile naționale și organizațiile internaționale.

Întrebarea referitor la acest principiu ar fi:

Cît de activ este implicată agenția statistică în programele internaționale de asistență?

Cazul Moldovei

BNS Moldova a primit un volum considerabil de asistență tehnică în ultimii ani, și ar mai fi și alte momente unde s-ar putea de acordat asistență. Mare parte din asistența tehnică acordată a constat în instrumentarii pentru îmbunătățirea sistemului statistic. Totuși, trebuie de menționat că implementarea durabilă a cunoștințelor căpătate este deseori dificilă

Partea 2 Evaluarea domeniilor statistice

Pentru fiecare domeniu, acest raport pune în discuție următoarele întrebări:

- Sumarul lucrului efectuat de către BNS Moldova
- Sumarul legislației UE existente și/sau a înțelegerilor
- Descriere scurtă a cerințelor UE referitor la date
- Evaluarea scurtă (și provizorie) în ce măsură Moldova face față cerințelor UE

În Generalizarea Executivă, nivelul corespunderii Moldovei cu cerințele UE a fost grupat după cum urmează:

Categoria 1 - Moldova corespunde complet sau aproape complet cerințelor UE

Categoria 2 – Moldova aproape corespunde cerințelor UE, dar există careva probleme metodologice sau sunt necesare îmbunătățiri a calității, sau este nevoie de a colecta suplimentar informație

Categoria 3 – Moldova nu corespunde încă cerințelor UE și trebuie să-și revizuiască metodologia fundamental și/sau să extindă colectarea datelor considerabil

În ceea ce privește cerințele și legislația UE se face referință la Compendiumul Cerințelor Statistice, ediția 2006 (ISSN 1683-464X), de aici încolo va fi numit CCS.

În principiu, se va lua în considerație numai legislația care implică în mod specific *cerințele pentru date*, cu excepția cazurilor cînd legislația necesită alte activități decît colectarea datelor de către BNS (cum ar fi de exemplu acele din domeniul Registrului Întreprinderilor).

Detaliile referitor la Regulamente, Directive și alte documente de regulă nu se prezintă deoarece ar face acest raport destul de comprehensiv. În multe domenii, mai multe

Regulamente sunt în vigoare, iar cele mai recente sunt doar actualizări sau extensii a regulamentelor precedente. Pentru toate detaliile referitor la legislația specifică, noi facem referință la site-ul eur-lex.europa.eu/. La căutare, pentru legislația statistică le găsiți la ‘statistica’.

Din motive de conveniență, domeniile statistice sunt tratate conform structurii organizaționale a BNS Moldova, și nu corespunzător structurii lor în CCS. Această tratare este problematică pentru câteva domenii, de exemplu pentru domeniul ‘statistica întreprinderilor’, deoarece ‘statistica întreprinderilor’ este divizată în trei direcții ale BNS. CCS Modulul 44101 Statistica Întreprinderilor Periodică structurală se discută în direcția Infrastructura Statistică și raporturi financiare, deși unele din datele cerute sunt colectate de alte direcții. Statistica de scurtă durată și Prodcom, totuși, se discută în cadrul direcțiilor pentru Statistica Industriei Energeticii și construcțiilor, deoarece această direcție colectează majoritatea acestor date relevante.

În evaluarea potențialului de corespundere a Moldovei, elementul actualității nu a fost luat în considerație.

Direcția Statistica Populației

Secția Statistica Forței de Muncă

Tema 32 Piața muncii

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Statistica Forței Muncii se bazează pe surse administrative și statistice. Sursele statistice sunt Ancheta Forței de Muncă (AFM) și rapoartele statistice a unităților economice și sociale. Acestea asigură colectarea și prelucrarea datelor care cuprind domeniile de bază a statisticii forței muncii, inclusiv indicatorii pentru caracterizarea diferitor aspecte a Pieții muncii. AFM este executat conform recomandărilor Biroului Internațional al Muncii (ILO), cu periodicitate trimestrială și colectarea continuă a datelor de pe un eșantion reprezentativ la nivel național. Începând cu 2004, a fost lansată o cercetare complementară referitor la ‘Tinerii pe Piața muncii’, ca modul la AFM. Sursele administrative sunt utilizate în statistica forței muncii pentru a obține informația pe fenomenele specifice, cum ar fi, de exemplu, șomajul înregistrat. Pentru 2007 se pregătește modulul ‘Organizarea lucrului și organizarea timpului de lucru’.

AFM se organizează din 1998. Aceasta este o cercetare continuă, dar datele se publică trimestrial. Metodologia corespunde standardelor ILO. Eșantionul în 2 straturi (8.208 gospodării) se bazează pe registrul electoral. La prima etapă au fost selectate 114 unități locale, unde intervierii vizitează 24 gospodării lunar, sau 72 trimestrial. Aceasta rezultă în 8.208 gospodării la nivel național. Odată cu anii, numărul întrebărilor a crescut de la 52 la 90. Până în 2006 mărimea eșantionului a constituit 8208 adrese. Schema de rotație aplicată este 2-2-2, adică, gospodăria este inclusă în cercetare pentru 2 trimestre

consecutiv, următoarele 2 trimestre este temporar exclusă, apoi inclusă încă 2 trimestre, după care este definitiv exclusă din cercetare. Începînd cu 2006, a fost introdus un sistem diferit de eșantionare, în baza recensămîntului populației din 2004 recensămîntul populației și listei consumatorilor de electricitate. Mărimea eșantionului este de 12.000 adrese trimestrial. Se aplică și altă schemă de rotație: 1-1-(1)-1-(8)-1-1. Mărimea actuală a eșantionului și schema de rotație permit calcularea estimărilor lunare.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Aceste statistici conțin statistica structurală și de scurtă durată referitor la situația de pe Piața muncii în UE, exprimată în termeni monetari și non-monetari și deasemeni din punctul de vedere a utilizării timpului.

[*] Moldova face față cerințelor UE.

Modul 32100 Ocuparea și șomajul

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Acest modul se referă la:

- Ancheta Forței de Muncă
- Estimarea șomajului (în baza datelor trimestriale de la conturile naționale cu clasificarea de la AFM)
- Ratele armonizate a șomajului (estimări lunare din datele pe șomaj a AFM și tendințele care derivă din registrele lunare)
- Statistica locurilor vacante de muncă (trimestrial și anual)
- Statistica grevelor (anual)

În general, cerințele de date sînt următoarele:

- Datele referitor la locurile vacante anuale (cu clasificarea regională și ocupațională)
- Datele trimestriale referitor la locurile vacante după activități economice
- Ancheta Forței de Muncă Anuală
- Ancheta Forței de Muncă Trimestrială
- Statistica anuală referitor la disputele industriale (greve)
- Statistica lunară pe șomaj

În ce măsură corespunde Moldova

[***] Moldova nu produce statistică pe locurile vacante de muncă, și nici nu are careva statistică referitor la greve. În aceasta privință, a fost menționat că, în Moldova nu există greve, oficial.

Modul 32200 Cîștiguri și costul muncii

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Sistemul raporturilor statistice a întreprinderilor cuprinde toate ramurile și sectoarele de activitate, și dă posibilitate de a soluționa problemele de bază a statisticii salariilor și statisticilor conexe în cadrul unui concept complex. Acest sistem produce atât statistica de scurtă durată cât și statistica anuală mai detaliată. Secția statistica salariilor colectează datele de la întreprinderi, lunar și anual. Sunt cercetate toate unitățile economice cu mai mult de 20 angajați, ceea ce însumează în total 6.000 unități. Chestionarul cercetează numărul de angajați, orele lucrate, salarii și costul total al muncii. Trimestrial, toate întreprinderile care au mai puțin de 20 angajați sunt cercetate deasemeni.

Sumarul legislației UE existente și a cerințelor pentru date

Acest modul se referă la:

- Statistica multi-anuală, anuală și de scurtă durată referitor la câștiguri (salarii) și costul muncii și indicatorii referitor la taxarea muncii

Cerințele pentru date pot fi generalizate la următoarele:

- Tabelele de cercetare a costului muncii (național, după clasele de mărime și după regiune)
- Indicatori trimestriali pe costul muncii
- Indicele trimestrial a costului muncii – ponderi
- Structura câștigurilor (unități de raportare)
- Structura câștigurilor (angajați)

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În baza diferitor surse de date, cu efort considerabil, Moldova probabil va fi capabilă să producă tabelele cerute pe costul muncii. Nu este sigur dacă Moldova poate produce indicii trimestriali a costului muncii și structura tabelor de venit.

Modul 32300 Utilizarea timpului și reconcilierea lucrului și viața de familie

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Moldova pînă acum nu a executat vreo cercetare referitor la utilizarea timpului.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Baza legislativă nu există în afară de o înțelegere.

Datele cerute sunt colectate fiecare 5 ani.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Aceasta depinde de posibilitățile BNS de a executa această cercetare de utilizare a timpului. Totuși, cercetarea utilizării timpului este inclusă în Programul de Asistență Tehnică pentru 2005-2006, aprobat prin Decizia de Guvern.

Serviciul statistica demografică

Tema 31 Populație

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Statistica demografică se bazează pe două surse: datele din recensământul populației și datele administrative referitor la evenimentele vitale și migrația pentru anii dintre recensăminte. Datele administrative sunt colectate prin intermediul a 4 chestionare înaintate la oficiile stării civile (naștere, moarte, căsătorii și divorțuri). Informația referitor la migrațiune este primită de la Ministerul Dezvoltării Informaționale și de la Biroul Național pentru Migrație.

Recensământul populației din 2004 a cuprins populația *de jure*, deasemeni și cetățenii străini sau persoanele fără cetățenie, care temporar se aflau (aveau reședința) pe teritoriul Republicii Moldova. Recensământul a fost realizat conform Deciziei Guvernului Republicii Moldova no. 230 din 9 martie 2004 și a cuprins toate regiunile țării cu excepția regiunilor din est (în aceste regiuni, Recensământul a fost executat în perioada 11-18 Noiembrie 2004).

Probleme existente:

- Principala bază de date demografice nu a fost actualizată din 1989, din cauza lipsei echipamentului și soft-urilor. Toate calculele demografice sunt efectuate manual. La moment, prognozarea demografică nu se efectuează.
- Compatibilitatea datelor pe migrație, obținute din diferite surse. Cooperarea între diferite departamente guvernamentale și oficii trebuie îmbunătățită.
- Registrul de Stat a Populației administrat de Ministerul Tehnologii Informaționale este incomplet; persoanele fără document de identitate și copiii de 3-16 ani nu sunt înregistrați.
- Dificultățile în măsurarea migrației reale a muncii, din cauza că o mare parte nu este înregistrată.
- Din diferite motive, dar în general, din cauza migrației, există discrepanțe serioase între datele Recensământului și estimările demografice curente.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Datele recensământului, proiectările demografice și migrația sunt unele dintre întrebările cheie menționate în Tema 31. Modulul CCS 31101 (Demografia și recensământul) menționează existența Recomandărilor comune ECE/Eurostat pentru Recensămintele Populației și Locuințelor pentru 2010. Se menționează deasemeni cerințele specifice

pentru date, aproximativ 35 ‘chestionare rapide’ și tabele, toate anuale. Metodologia este descrisă în ‘Definiții și metode pentru colectarea statisticii demografice în țările Comunității Europene’ (2004).

În ce măsură corespunde Moldova

[**]Se pare că Moldova este capabilă de a face față majorității cerințelor referitor la date. BNS respectă recomandările metodologice a ONU, care corespund în mare parte cu standardele metodologice a UE. Nu este clar pe cât de credibile sunt datele pe migrație, deoarece sunt destui moldoveni care lucrează în străinătate temporar. În 2004, a avut loc Recensămîntul populației, deci, probabil un alt Recensămînt nu va fi organizat în 2010.

Modulul 31202 a CCS se referă la proiectările populației. BNS nu efectuează astfel de proiectări, dar ar dori să înceapă lucrările în acest domeniu cît mai degrabă posibil, în dependență de resursele accesibile.

Modulul 31300 a CCS se referă la Migrațiune și azil. Regulamentul Consiliului 311/76/EEC specifică cerințele pentru compilarea statisticii referitor la lucrătorii străini. Sunt necesare 5 tabele, 4 anuale, și una lunară. Moldova nu face față acestor cerințe.

Notă:

UE deasemeni colectează datele pe demografia regională și migrație. Moldova poate face față cerințelor referitor la date.

Modul 72501 Statistica Urbană

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Nu a fost efectuat nici un lucru specific în acest domeniu, dar, din diferite surse sunt accesibile unele date.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Baza legală este Regulamentul Consiliului 2081/93/EEC.

Cerințele referitor la date sînt: 300 variable pentru a măsura calitatea vieții în orașe.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova nu poate face față tuturor cerințelor.

Direcția Statistica Socială

Secția Statistica Socială

Notă preliminară: plus la toate activitățile sale, această secție produce statistica Justiției.

Împreună cu Ministerul Justiției a început lucrul în direcția îmbunătățirii sistemului de înregistrare a cazurilor penale, civile și administrative examinate în Curțile de Judecată.

Probleme existente:

- Necesitatea îmbunătățirii surselor administrative, lipsa unei baze de date flexibile și actualizarea la timp a înregistrărilor, activitatea unităților
- Lipsa informației specificate referitor la condamnății definitiv din cauza unui mecanism insuficient de prelucrare a datelor primare.

La momentul actual, UE nu are legislație sau cerințe referitor la date în acest domeniu, cu excepția Modulului CCS 38400 (Statistica Crimelor) ceea ce sugerează că ar putea exista planuri de a începe lucrul statistic în acest domeniu.

Tema 33 Învățământ

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Recent, o activitate de bază în acest domeniu a fost orientată spre implementarea cercetărilor statistice care cuprinde toate instituțiile de Învățământ. Informația este obținută din raporturile statistice colectate la începutul fiecărui an școlar pentru fiecare nivel de învățământ conform Legii Învățământului. Începând cu anul școlar 2004/05 au fost introduse chestionarele revizuite referitor la activitatea școlilor de zi, a gimnaziilor, liceelor, și a instituțiilor de învățământ secundar profesional. Pentru Învățământul primar și secundar, BNS colectează informația numai de la școlile private. Informația referitor la alte școli este primită de la Ministerul Învățământului; datele sunt prelucrate de către BNS. Pentru alte tipuri de Învățământ, datele sunt colectate chiar de BNS, de la colegii, școli profesionale și universități.

Clasificatorul Național pe Învățământ încă nu este armonizat cu ISCED. În scopul îmbunătățirii comparabilității internaționale, a început elaborarea unui Clasificator Național pe Învățământ, în baza ISCED. Totuși, chestionarele curente încă nu se bazează pe ISCED.

Probleme existente:

- Lipsa metodologiei și informației relevante pentru calcularea unor indicatori din Statistica Învățământului, dezagregați după nivelele de învățământ (personalul didactic, finanțarea și furnizarea serviciilor educaționale)

Modul 33100 Statistica Învățământului

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Acest modul include colectarea anuală de date din surse administrative referitor la educația inițială și sistemele de instruire (învățământul formal or regulat). Se utilizează ISCED 97. Clasificarea include nivelul de învățământ, sex, vîrstă, mod (timp complet, parțial), tipul instituției, domeniul de învățământ, naționalitatea, sursele de finanțare și natura cheltuielilor.

Se utilizează 2 seturi de chestionare:

- Statistica anuală pe Învățământ
- Statistica anuală pe Învățământ – finanțe

În ce măsură corespunde Moldova

<p>[**] În afară de problemele ce se referă la ISCED, Moldova trebuie să fie capabilă să completeze chestionarele pe statistica anuală pe Învățământ, în mod rezonabil și probabil unele părți a chestionarului financiar. (Ultima informație, totuși, nu este produsă de Secția Statistica Socială.)</p>

Modul 33200 Instruirea profesională și instruirea pe durata întregii vieți

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Au fost elaborate chestionarele speciale (Secția Statistica Forței de Muncă) referitor la activitățile instructive, protecția și mobilitatea muncii, dar încă nu sunt implementate.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Aici se presupune cercetarea întreprinderilor referitor la instruirea profesională continuă finanțată de către întreprinderi și organizată în cursuri interne și externe deasemeni și în activități instructive în afara acestor cursuri.

Colectarea datelor are loc fiecare 5 ani; data viitoare va avea loc în 2010.

În ce măsură corespunde Moldova

<p>[***] Moldova nu corespunde cerințelor referitor la date.</p>
--

Notă:

UE deasemeni colectează datele regionale pe realizările educaționale (instructive). Nu este clar în ce măsură Moldova poate face față cerințelor referitor la date.

Modul 73101 Statistica Cercetare&Dezvoltare

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Consiliul Suprem pentru Dezvoltare Tehnologică și Știință împreună cu Ministerul Economiei și Comerțului au îmbunătățit indicatorii referitor la activitățile de dezvoltare și cercetare în Moldova. Metodologia respectă recomandările manualului Frascati a OECD.

În colaborare cu Ministerul Culturii, au fost îmbunătățiți indicatorii statistici referitor la activitatea bibliotecilor, urmînd recomandările metodologice a UNESCO. Partea referitor la Statistica bibliotecilor conține material posibil pentru ‘Statistica referitor la Cercetare&Dezvoltare’.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Statistica Anuală Cercetare&Dezvoltare(general)
- Statistica bi-anuală în industriile in high tech și a serviciilor în baza cunoașterii
- Resurse umane anuale în știință și tehnologie
- Statistica Anuală pe Patente
- Indicatorii intermediari anuali (Benchmarking indicators)

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Deși BNS are ceva experiență în domeniul Statisticii de Cercetare&Dezvoltare, colectarea datelor nu este anuală. Nu este colectată toată informația cerută. Statistica pe patente nu este accesibilă.

Notă:

UE deasemeni colectează Statistica referitor la Cercetare&Dezvoltare. Este neclar în ce măsură Moldova poate face față cerințelor.

Modul 73201 Statistica Inovațiilor

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Sunt organizate cercetări anuale referitor la inovații (Implementarea și utilizarea invențiilor și a propunerilor de raționalizare).

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Cercetarea inovațiilor comunitare (fiecare 2 ani)
- Cercetarea inovațiilor comunitare (țările candidate; fiecare 4 ani)
- Cercetarea inovațiilor comunitare, versiunea simplificată
- R&D conform manualului Frascati și a Regulamentului Comisiei referitor la Statistica referitor la Știință și Tehnologie

În ce măsură corespunde Moldova

[**]Moldova parțial corespunde cerințelor UE.

Modul 34100 Statistica Culturii

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Pentru Cultură și Sport există câteva Chestionare BNS trimise la muzeie, teatre, cinematografe și cluburi de sport. Suplimentar, se primește și informația de la Agenția de Sport a Moldovei și de la Uniunea Editorilor, referitor la cărțile publicate. Deasemeni, este colectată și careva informație din mass media. În domeniul Culturii este prevăzută o publicație fiecare 3 ani; prima va apare în 2006.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Sunt în vigoare doua Regulamente, și Grupul Lider a Eurostat pe statistica culturii a adoptat o tratare comună. Cerințe explicite referitor la date nu au fost stabilite încă.

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Se pare că Moldova, după unele adaptări a sistemului de colectare a datelor ar putea, în principiu, face față multor din cerințele UE.

Tema 35 Sănătate și securitate

Modul 35100 Sănătate Publică

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Informația referitor la Statistica Sănătății este primită de la Ministerul Sănătății. Totuși, BNS are o cercetare proprie referitor la sănătate, urmînd modelul UE. Primul a fost în 2005 (publicația: Sănătatea în Republica Moldova), iar următoarea va avea loc în 2008.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Este în vigoare decizia Parlamentului și Consiliului și câteva înțelegeri referitor la tratările comune a Statisticii Sănătății.

The cerințele referitor la date sînt (toate anuale):

- Cauzele morții
- Statistica Europeană a bolilor profesionale
- Ocrotirea sănătății
- Morbiditatea
- Resurse

- Interviul pe sănătate

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În general, Moldova ar putea face față majorității cerințelor referitor la date. Cercetarea pe sănătate ar trebui organizată anual în corespundere cu cerințele acestui modul specific.

Modul 35200 Sănătate și securitate la locul de muncă

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Careva informație este colectată în cadrul Anchetei Forței de Muncă.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt: chestionarul anual ‘Statistica Europeană pe accidente la locul de muncă’.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Probabil, Moldova ar corespunde, dar nu complet, cu cerințele UE referitor la date.

Notă:

UE deasemeni colectează statistica regională pe infrastructura ocrotirii sănătății (numărul de doctori, dentiști, paturi în spitale, cauzele morții). Nu este clar în ce măsură Moldova ar putea face față cerințelor.

Servicii pentru statistica standardelor de viață

Modul 36100 Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Secția pentru Nivelul de trai este responsabilă pentru Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC). Ea a fost adaptată la standardele mondiale în 1997, cu asistența Băncii Mondiale. Clasificarea cheltuielilor corespunde COICOP. Partea referitor la venituri corespunde standardelor UE. Eșantionul a fost schimbat dintr-un model panel în forma de rotație. Înainte de 2005 mărimea panelului a constituit 6.200. În 2005 au fost făcute câteva schimbări. Datele sunt colectate de rețeaua BNS de intervieri, care deasemeni lucrează și pentru Ancheta Forței de Muncă. Modelul eșantionului CBGC împarte țara în trei ‘zone’: Chișinău, rural și (altele) urban. În Chișinău, există straturi separate pentru ‘bogați’ și ‘alții’. Începând cu 2005, mărimea eșantionului este de 9.000 gospodării, jumătate dintre care rămîn în eșantion pentru 4 ani, în timp ce cealaltă jumătate este înlocuită după 2 ani. Rata răspunsurilor în Chisinau este de aproape 40% (la nivel național aceasta o constituie 70%); substituție pentru non-răspunsuri nu există. Există 2 chestionare: unul pentru caracteristicile generale a gospodăriilor, în timp ce altul este

pentru înregistrările zilnice. Produsele alimentare trebuie înregistrate pentru 2 săptămâni, alte produse – pentru o lună. Informația referitor la veniturile în natură și serviciile primite în natură nu se colectează. Fiecare intervier (150 intervieri, plus 50 controlori/supervizori) are grijă de 4 gospodării din sate, 6 în orașe și 10 în Chișinău. Din 2006, BNS este responsabil pentru analiza și raportarea sărăciei pentru Moldova.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

‘Baza legislativă’ este înțelegerea orală. Chestionarul este anual.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În baza CBGC, Moldova ar fi capabilă parțial să facă față cerințelor referitor la date.

Modul 36301 Venituri, Sărăcie și Excluziune Socială și Modul 36401 Statistica Comunitară pe Venituri și Condiții de viață

Sumarul cerințelor UE referitor la date

‘Baza legislativă’ pentru Modulul 36301 este o înțelegere. Pentru Modulul 36401 (SILC) sunt în vigoare 10 instrumente legale. SILC este organizat în 27 țări (EU plus Norvegia și Islanda).

The cerințele referitor la date sînt:

- Chestionar Anual pe Venit, sărăcie și excluziune socială – Indicatori Laeken pe sărăcia monetară
- Statistica Anuală pe Venituri și Condiții de trai

În ce măsură corespunde Moldova

[**] CBGC și alte surse referitor la veniturile gospodăriilor și condițiile de viață nu produc suficiente date pentru ca Moldova să corespundă cerințelor UE. Se estimează ca aproape jumătate din indicatorii Laeken pot fi produși.

Tema 37 Protecția socială

Scopul UE este de a crea o bază de date referitor la cheltuielile pentru protecția socială, beneficiile și plățile sociale clasificate după funcții: boală/ocrotirea sănătății, dezabilitate, vîrstă înaintată, supraviețuitori, familie/copii, șomaj, plăți comunale, excludere socială și altele. Baza de date se referă la gospodării și persoane *individuale*.

Modul 37101 Statistica Protecției Social

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Unele din datele cerute sunt colectate în cadrul CBGC. Altă informație referitor la protecția socială (pensii de vîrstă, pensii de invaliditate, compensații de șomaj, indemnizații pentru copii, subsidii de cazare etc.) este accesibilă de la ‘Casa Națională de Asigurări Sociale’.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

În prezent, nu există vreo bază legislativă pentru colectarea acestor date. Totuși, este în discuție un regulament.

The cerințele referitor la date sînt (toate anuale):

- Registrul structurat al gospodăriilor
- Datele structurate pe gospodării
- Datele structurate personale
- Registrul structurat personal
- Registul Longitudinal al gospodăriilor
- Datele Longitudinale pe gospodării
- Registrul Longitudinal personal
- Raport intermediar de calitate
- Raport de calitate final

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[*] Impresia este că, în principiu, Moldova, ar putea trimite majoritatea informației cerute.</i>
--

Modul 37202 Elaborarea bazei de date și activitățile politicilor economice

Aici se face referință la datele anuale referitor la cheltuielile și participații diferitor activități de angajare.

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Pănî acum, BNS nu colectează în mod specific datele referitor la această temă. Posibil unele date ar fi accesibile la Ministerul Sănătății și Protecției sociale sau la vreo una din agențiile sale or one of its agencies.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Nu există nici o baza legislativă pentru acest modul, cu excepția unei înțelegeri.

The cerințele referitor la date sînt: Statistica anuală referitor la piața muncii . Aici se include statistica referitor la numărul beneficiarilor diferitor programe de angajare, deasemeni și cheltuielile pentru astfel de programe.

În ce măsură corespunde Moldova

[***] Moldova nu corespunde cerințelor.

NOTĂ:

UE colectează deasemeni statistica regională referitor la piața muncii, inclusiv datele personale anonimizate. Nu este clar în ce măsură Moldova ar putea face față cerințelor.

Direcția Statistica Macroeconomică

Secția conturi naționale și sinteze macroeconomice

Tema 40 Conturi economice anuale

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

SNA93 este aplicat complet și aproximativ toate conturile sunt compilate, cu excepția contului financiar. Anual, este compilată Tabela Resurse/Utilizări (40 după 40 activități economice). Conturile trimestriale se compilează în baza metodei de producție. Pentru calcularea PIB se utilizează deasemeni și metoda de cheltuieli. Conturile se compilează în prețuri curente, plus în baza prețurilor anului precedent și a prețurilor anului 2000 ca an de bază (în scurt timp, 2005 va fi introdus ca an de bază). Ajustările sectorului informal sunt făcute în baza recomandărilor OECD. Se presupune că economia neobservată constituie aproximativ 30% din PIB. Au fost puse începuturile calculării contului financiar.

Sursele de date utilizate pentru conturile naționale sînt:

1. Bugetul de stat (Ministerul Finanțelor)
2. Datele de la Banca Națională și băncile comerciale
3. Așa-numitul ‘chestionar 5 cheltuieli’, care este anexat la ‘raporturile contabile’
4. ‘Raporturile contabile’ însăși sunt utilizate (26.000 întreprinderi, care cuprind 60% din PIB), în general pentru măsurarea activelor fixe și hîrtilor de valoare. A fost menționat că, în cazul cînd sistemul ‘raporturilor contabile’ ar deveni anual, tratarea chestionarului 5C va fi în pericol.
5. Ancheta Forței de Muncă
6. Ancheta Structurală Anuală
7. Informația pe impozite
8. Cercetările agricole (agricultura reprezintă 18-20% din PIB)

În Moldova implementarea SNA93 a avut loc în 1995, cu calculele în retrospectivă începînd cu 1993. Anual, se compilează următoarele conturi: producția de mărfuri și servicii, consum, utilizarea primară și secundară a veniturilor, contul de capital și ‘restul lumii’. Calculul PIB se efectuează trimestrial și anual, utilizînd cele două metode: producția (total și după sectoare) și consum (șapte agregate), în prețuri curente și constante și începînd din 2005, deasemeni și în prețuri constante cu ajustările sezoniere. Metodologia de estimare a economiei neobservate este în corespundere cu standardele internaționale, în baza resurselor informaționale existente.

Elaborarea anuală a tabelelor de Resurse Utilizări este în faza finală de implementare; aici se reflectă felul în care se utilizează resursele economiei naționale, interconexiunile între producție și consum, și tipurile activităților economice. Aceste tabele ajută în a calibra estimările PIB prin trei metode de calcul: producție, consum și venituri.

Probleme existente sînt:

- Lipsa cunoștințelor referitor la elaborarea metodologiei CN conform Sistemului European de Conturi (ESA-1995)
- Lipsa cunoștințelor în elaborarea conturilor financiare
- Lipsa cunoștințelor în elaborarea consumului de capital fix conform cerințelor SNA
- Lipsa practicii în calibrarea datelor PIB cu corectările sezoniere trimestriale cu datele anuale.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Problemele întâlnite de către BNS Moldova în exercițiul de corespundere standardelor UE au fost descrise în paragraful precedent.

Modul 40200 Conturi Naționale; agregate

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv. Ar trebui să menționăm că cerințele referitor la date, în cadrul acestui modul, nu se referă numai la Direcția Statistica macroeconomică, dar indirect la toate celelalte domenii de lucru a BNS, cum ar fi de exemplu Statistica Forței de Muncă, Statistica Comerțului Extern și Statistica Investițiilor.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Acest modul se refră la principalele agregate anuale a Conturilor Naționale non-financiare, datele anuale pe valoarea adăugată, formarea de capital și cantitatea lucrului depus, după economice și consumul gospodăriilor după scop.

The cerințele referitor la date includ (toate anuale, cu excepția cazurilor cînd se indică altfel):

- Formarea brută de capital
- Exportul și importul de bunuri (fob) și servicii
- Venitul disponibil
- Economii și capacitatea/necesarul net de finanțare
- Venitul disponibil real
- Populația și ocupația
- Ocuțația, în echivalent de regim de lucru complet după activități economice
- Remunerarea angajaților după activități economice
- Clasificarea valorii adăugate brute
- Clasificarea ocupației după activități economice
- Clasificarea remunerării angajaților după activități economice
- Cheltuielile consumului final a gospodăriilor după scop

- Consumul final a gospodăriilor după durabilitate
- Clasificarea excedentului brut de exploatare după activități economice
- Conturi simplificate non-financiare după sectorul instituțional
- Exportul de bunuri (fob) și servicii după statele membre a UE/țările lumii a treia
- Importul de bunuri (fob) și servicii după statele membre a UE/țările lumii a treia
- Cheltuielile trimestriale a consumului final a gospodăriilor
- Statistica financiară publică trimestrială (cheltuielile generale a administrației publice)
- Active fixe pentru economia total economy după ramuri și după produs
- Valoarea adăugată brută în prețuri de bază și Produsul Intern Brut în prețuri de piață
- PIB din perspectiva cheltuielilor
- PIB din perspectiva veniturilor
- Consumul Final

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În cadrul limitelor menționate mai sus, estimarea generală ar fi că BNS – în unele cazuri cu datele obținute de la Banca Națională și Ministerul Finanțelor – ar putea fi capabil, mai mult sau mai puțin – să completeze două treimi din tabelele sus-menționate cu un grad rezonabil de calitate.

Modul 40401 Conturile Sectoarelor Instituționale

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Conturi Naționale anuale după sectorul instituțional
- Conturile trimestriale pe sectoare

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În cadrul limitelor menționate mai sus, BNS poate probabil completa chestionarul anual mai mult sau mai puțin adecvat, dar nu chestionarele trimestriale.

Modul 40500 Tabelele de Resurse/Utilizări și de Intrări/Ieșiri

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Tabelele anuale pe valoarea adăugată și in-variabile după activități economice
- Tabela anuală referitor la formarea de capital după activități economice
- Tabelele anuale pe resursele umane după activități economice
- Cheltuielile consumului final anual a gospodăriilor după scop
- Cheltuielile consumului final trimestrial a gospodăriilor după scop
- Tabele anuale de resurse în prețuri de bază
- Tabelele anuale de utilizări în prețurile cumpărătorilor
- Tabelele simetrice de intrări/ieșiri în prețuri de bază pentru 5 ani
- Tabelele simetrice de intrări/ieșiri în prețuri de bază pentru 5 ani pentru producția internă
- Tabelele simetrice de intrări/ieșiri în prețuri de bază pentru 5 ani pentru importuri
- Clasificarea structurată pentru perioada de 5 ani a activelor fixe după activități economice și după produse
- Clasificarea structurată pentru perioada de 5 ani contului producției după activități economice și după sector
- Clasificarea structurată pentru perioada de 5 ani a formării brute de capital fix după activități economice și după produs
- Chestionar Anual special calcularea Parității Puterii de Cumpărare și a ponderilor PIB

În ce măsură corespunde Moldova

[***] În contextul paragrafelor precedente, se poate presupune că BNS ar fi capabil să completeze majoritatea tabelelor de mai sus, mai mult sau mai puțin adecvat, totuși cu câteva excepții importante, Tabelele de Intrări/ieșiri și chestionarul Paritatea Puterii de Cumpărare.

Tema 41 Conturi trimestriale

Faptul că CCS tratează Conturile trimestriale ca temă separată și nu ca modul, demonstrează importanța pe care o atribuie UE statisticii economice de scurtă durată.

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date a acestui modul sînt, cu periodicitate diferită, și corespund în termeni generali cu cele referitor la Conturile Naționale anuale.

În ce măsură corespunde Moldova

[***] În cadrul limitărilor menționate mai sus, estimarea sumară ar fi că BNS ar putea fi capabil să completeze jumătate din totalitatea tabelelor menționate mai sus, cu un grad rezonabil de completivitate și calitate, deci, mai puține tabele decât în cazul chestionarelor anuale.

Tema 42 Conturi financiare

Iarăși, faptul că aceasta este o temă separată, și nu doar un modul, demonstrează importanța pe care UE și în particular Banca Europeană Centrală o acordă acestui domeniu statistic. Aceste conturi sînt importante instrumente analitice pentru comisie și BEC. Cerințele nu se referă numai la date dar și la metadate în formă de manuale pe surse și metode. Suplimentar la datele anuale, Conturile financiare trimestriale pentru sectoarele instituționale vor fi elaborate în viitor.

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Serviciul pentru Statistica financiară

Instituțiile financiare sunt cercetate prin următoarele cercetări:

- Activitatea băncilor comerciale (16 bănci comerciale). Informația colectată se referă la depozitele persoanelor fizice și juridice, creditele lor, și contul financiar a băncilor comerciale
- Companii de asigurare (50 companii). Datele colectate se referă la structura plăților premiilor de asigurare și plățile compensațiilor de asigurare.

Datele veniturilor și cheltuielilor bugetului național de stat sunt obținute trimestrial de la Ministerul Finanțelor.

Probleme existente:

Informația referitor la activitatea de creditare (inclusiv creditarea în leasing) de către alți agenți economici, cu excepția băncilor comerciale lipsește.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Conturi financiare trimestriale după sector (transacții consolidate)
- Conturi financiare trimestriale după sector (transacții non-consolidate)
- Contul trimestrial de reevaluare (abstract – consolidate)
- Contul trimestrial de reevaluare (abstract – non-consolidate)
- Conturi financiare naționale anuale pentru sectoarele guvernamentale
- Statistica Conturilor financiare naționale trimestriale

În ce măsură corespunde Moldova

[***] BNS nu poate face față acestor cerințe.

Modul 43100 Monitorizarea resurselor proprii Produsul Național Brut (PNB) și

Modul 43200 Monitorizarea propriilor resurse Taxa pe Valoarea Adăugată (TVA)

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Există o serie de acte legislative care reglementează acest modul important. Datele Conturilor Naționale (în particular PNB) joacă un rol important în calcularea contribuțiilor după statele membre în bugetul UE. Sunt importante deasemeni plățile TVA. Resursele în baza PNB și cele în baza TVA calculează în comun 80% din plățile bugetului UE. Datele sunt inspectate cu atenție de către UE. Țările trebuie să trimită descrierea detaliată a metodologiei referitor la Conturile Naționale.

Cerințele referitor la date: chestionarul anual PIB/PNB, plus calculele în baza TVA.

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[***] Moldova încă nu face față cerințelor pentru acest modul.</i>

Tema 52 Bani și finanțe

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi capitolul Conturi financiare.

Modul 52101 Finanțe Guvernamentale

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt (de 2 ori pe an):

- Agregatele de bază referitor la guvernul general, inclusiv veniturile și cheltuielile totale
- Taxe și contribuții sociale
- Cheltuieli guvernamentale generale conform funcțiilor COFOG și după tip

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[*] Ministerul Finanțelor poate furniza toate sau aproape toate datele cerute. Iata de ce, Moldova corespunde complet cerințelor UE referitor la acest modul.</i>
--

Modul 52201 Statistica pe deficitul și datoria publică

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi capitolul Conturi financiare.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt (bianual): Statistica deficitului și datoriilor guvernamentale.

În ce măsură corespunde Moldova

[] Ministerul Finanțelor poate furniza toate sau aproape toate datele cerute. Iata de ce, pentru acest modul, Moldova corespunde complet cerințelor UE.*

Modul 52301 Indicatori Monetari și financieri

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi capitolul Conturi financiare.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Acest modul se referă la un mare spectru de indicatori utilizați în politica monetară, în particular de către băncile naționale centrale și Banca Europeană Centrală.

Cerințele referitor la date includ:

- Stocuri monetare, credite și depozite (lunar)
- Indicatori de lungă durată (zilnic, lunar, anual)
- Rate de schimb efective (lunar)
- Rate de schimb (zilnic)
- Rate de schimb (lunar, trimestrial, anual)
- Poziția investițională internațională (anual)
- Rezerve consolidate (lunar)
- Rata dobînzii din comerțul cu amănuntul (lunar)
- Agregatele principale pentru administrația centrală (anual)
- Taxe și contribuții sociale (anual)
- Cheltuielile administrației centrale după funcții
- Statistica finanțelor publice de scurtă durată (trimestrial)
- Conturi financiare pentru administrația centrală (trimestrial)
- Datoria administrației centrale (trimestrial)

În ce măsură corespunde Moldova

[] Datele trebuie să fie furnizate de către Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei. Marea parte a informației este accesibilă.*

Modul 54100 Balanța de plăți trimestrială

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Balanța de Plăți este în responsabilitatea Băncii Naționale a Moldovei.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Balanța de Plăți Trimestrială
- Euro Indicatori Trimestriali

În ce măsură corespunde Moldova

[] Deși există unele probleme minore, Banca Națională a Moldovei colectează toată informația. Iată de ce, Moldova corespunde cerințelor UE pentru acest modul.*

Modul 54300 Investiții Străine Directe

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Informația este colectată atât de BNS cît și de Banca Națională a Moldovei. Vedeți deasemeni în acest raport.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Pozițiile anuale pentru investițiile străine directe
- Statistica anuală afiliată investițiilor străine

În ce măsură corespunde Moldova

[] Deși există unele probleme minore, Banca Națională a Moldovei și BNS în comun colectează toată informația. Iată de ce, Moldova corespunde cerințelor UE pentru acest modul.*

Modul 54400 Comerțul Internațional cu servicii

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi capitolul Direcția Comerțul Extern și Servicii.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date: anuale, Comerțul Internațional cu servicii.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Luînd în considerație dificultățile menționate în acest raport, Moldova corespunde parțial cerințelor.

Modul 54600 Statistica filialelor străine (din afară)

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Moldova încă nu a efectuat nici un lucru în acest domeniu.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Legislația este în discuție. Statistica este importantă pentru negocierile în comerțul internațional. Acest modul se referă la activitățile de instituire a companiilor moldovenești în străinătate. Cerințele referitor la date sînt: Statistica filialelor străine în străinătate clasificate după sector și zona geografică.

În ce măsură corespunde Moldova

[***] Deși, aceasta ar putea să nu fie o temă majoră pentru Moldova la moment, datele nu se colectează.

Modul 72102 Conturi regionale

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

A fost efectuat careva lucru experimental în acest domeniu, dar conturile regionale complete încă nu au fost compilate. Estimările PIB la nivel de județ au fost calculate pentru 2000-2001, cu asistența tehnică a Suediei. Acum, scopul sînt conturile regionale pentru cele 38 raioane, iar în viitor pentru 5-6 'zone'.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

The cerințele referitor la date includ:

- Tabelele anuale după regiuni și activități economice
- Conturile anuale a gospodăriilor după regiuni

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova nu corespunde complet cerințelor.

Secția Statistica Prețurilor

Tema 55 Prețuri

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Indicele Prețurilor de Consum (IPC) este calculat în baza cercetării prețurilor a 1250 bunuri și servicii, la 750 puncte localizate în 8 orașe. Ponderile se derivă de la Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice. În calcularea IPC se includ deasemeni și alte elemente a consumului gospodăriilor (cu excepția bunurilor și serviciilor produse de gospodării pentru consumul propriu, cheltuielile în formă de impozite, amenzi, ratele dobânzii plătite pentru credite, și primele de asigurare). Înregistrarea prețurilor și tarifelor are loc de două ori pe lună pentru produsele alimentare (de patru ori pentru produsele alimentare sezoniere) și o dată în lună pentru serviciile și mărfurile nealimentare furnizate populației. IPC se calculează prin metoda Laspeyres.

Se elaborează descrierile tehnice pentru programele necesare pentru calcularea HIPC. Calculele vor începe în 2007. În 2007 se presupune a începe utilizarea ‘palmelor’ pentru colectarea de date. Toate datele referitor la prețuri vor fi colectate de 3 ori pe lună.

Probleme existente:

- Lipsa programelor pentru introducerea și prelucrarea datelor primare pe prețuri și tarifyuri pentru mărfuri și servicii;
- Lipsa programelor pentru prelucrarea IPC conform standardelor UE;
- Ajustarea eșantionului de mărfuri și servicii conform clasificatorului COICOP.

Pentru *Statistica Prețurilor producătorilor industriali (IPPS)* se utilizează a doua versiune a Clasificatorului Activităților Economice din Republica Moldova armonizată cu NACE rev. 1.1. Totuși, acest clasificator este folosit numai pentru calcularea indicatorilor agregați la nivel de activități economice. Pentru colectarea datelor și calcularea indicilor individuali de prețuri la nivel de produs, încă se mai utilizează nomenclatorul de produse a sistemului vechi. Cercetările sunt organizate cu frecvență lunară la nivel de țară. În cercetare sunt implicate 221 întreprinderi industriale. Se colectează datele pe prețuri și se indicii individuali pentru 866 specificări de produse. Ulterior, prin metoda agregării succesive utilizând formula Laspeyres, se calculează indicii agregați pentru tipurile de activitate separat și pentru economie în total. Sistemul de ponderi (valoarea vânzărilor) utilizat pentru agregarea indicilor individuali se bazează pe datele din cercetările statistice a producției industriale (la nivel de produs) și pe datele din Ancheta Structurală Anuală (la nivel de activități economice) din anul de bază. Acest sistem este revizuit o dată în 5 ani, deasemeni și nomenclatorul activităților și produselor incluse în această cercetare. La moment, se utilizează ponderile anului 2000.

Probleme existente:

- Necesitatea implementării clasificatorului produselor și serviciilor industriale PRODMOLD, armonizat cu PRODCOM;
- Necesitatea implementării unor metode pentru actualizarea bazei de date pentru calcularea IPPI (eșantionul de întreprinderi, lista produselor, ponderile agregatelor);
- Necesitatea schimbării anului de bază în calcularea IPPI.
- Necesitatea elaborării noilor soft-uri pentru calcularea IPPI.

Modul 55101 Indicele Armonizat a Prețurilor Consumatorilor

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Indicele Armonizat a Prețurilor Consumatorilor (IPCA) este un indicator cheie în conducerea politicilor monetare a euro-zonei de către BEC.

Sunt în vigoare aproximativ 15 acte legislative.

Cerințele referitor la date sînt:

- Indicii Armonizați a prețurilor de consum, anual –ponderi
- Indicii Prețurilor de Consum Anual
- Indicii Prețurilor de Consum Lunar
- Indicii Lunar Armonizați a Prețurilor de Consum

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[**] La moment, BNS nu poate face față cerințelor referitor la date.</i>

Modul 55201 Comparația Spațială a Prețurilor

Acest modul se referă la PPP. Informația este necesară pentru a obține comparațiile credibile a nivelurilor prețurilor și volumele între țări pentru analiza economică și alocarea fondurilor Structurale după cum se specifică în Regulamentele Consiliului 1260/99 și 1267/99. PPP-urile sunt utilizate în particular pentru managementul fondurilor structurale a UE. Moldova a participat în Programul Internațional de Comparare (PIC) începînd cu 1992, sub coordonarea oficiului de statistică a Comunității Statelor Independente (CSI).

Cerințele de bază referitor la date sînt:

- Cercetarea prețurilor în construcții (fiecare 2 ani)
- Date anuale IPC
- Cercetarea prețurilor la echipament (fiecare doi ani)
- Cercetarea prețurilor la Produse alimentare, Băuturi și Tutn (fiecare trei ani)
- Cercetarea prețurilor la mobilă și sănătate (fiecare trei ani)
- Cercetarea prețurilor la locuințe și grădini (fiecare trei ani)
- Cercetarea prețurilor pentru aspectul personal, exterior (fiecare trei ani)
- Cercetarea Anuală a arendei
- Cercetarea Anuală a Salariilor
- Factori Anuali de ajustare spațială

- Cercetarea prețurilor în servicii (fiecare trei ani)
- Datele pe bacșiș (anual)
- Cercetarea Prețurilor în Transporturi, Restaurante și Hoteluri (fiecare trei ani)
- Datele pe TVA (anual)
- Ponderi PIB (anual)

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Cu unele excepții, Moldova în general, poate face față cerințelor referitor la date.

Direcția infrastructura statistică și rapoarte financiare

Secția Statistica structurală și registrul unităților statistice

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Pentru toate sectoarele există o Anchetă Structurală Anuală, cu excepția celei pentru sectorul agricol și financiar. Anchetă Structurală Anuală cuprinde:

- Cercetarea exhaustivă a tuturor unităților cu statut de răspundere limitată care au mai mult de 50 angajați, sau cifra de afaceri mai mare de 10 milioane Lei
- Cercetarea exhaustivă a unităților fără statut de răspundere limitată, la care cifra de afaceri o constituie mai mult de 1 milion Lei
- Cercetarea eșantionată a celorlalte unități înregistrate.

Pentru 2006, numărul unităților înregistrate a fost de 9.600.

Sistemul Registrelor Întreprinderilor constă din două registre separate: RENIM și RENU.

RENIM (Registrul Inter Administrativ) se bazează pe trei surse:

1. Registrul 'Camerei de Înregistrare', administrat de Ministerul Tehnologiei Informaționale
 2. Registrul întreprinderilor non-comerciale, administrat de Ministerul Justiției.
 3. Registrul organizațiilor publice administrative, administrat de Ministerul Finanțelor.
- RENIM conține 135.000 unități legale.

RENU (Registrul Unităților Statistice) este un registru *statistic* și conține 47.000 întreprinderi active doar. RENU este cadrul eșantionului pentru Statistica Întreprinderilor.

Secția rapoarte financiare

O sursă importantă pentru actualizarea RENU și pentru Statistica întreprinderilor o constituie așa-numitele 'raporturi contabile' (numite deasemeni: rapoarte financiare) pe care 35.000 (cifra de afaceri mai mare de 1 milion Lei) din acele 47.000 întreprinderi le trimit la BNS. Rapoartele financiare sunt obligatorii pentru persoanele juridice și pentru persoanele fizice care au întreprinderi individuale cu cifra de afaceri mai mare de 1 milion Lei pe an. În afară de datele financiare, aceste raporturi conțin deasemeni și informație non-financiară, cum ar fi, de exemplu, informația referitor la activitatea de bază și activitățile secundare. Acest sistem există din 1998. Contabilitatea se bazează pe standardele contabilității naționale oficiale, iar raporturile trebuie prezentate trimestrial. Raporturile conțin aproape 100 indicatori. Se duc discuții în vederea reducerii frecvenței de raportare, de la trimestrial la anual.

Serviciul clasificatoare statistice

Modul 11102 Clasificatoare statistice și

Modul 11600 Clasificatorul pentru comerț în statistica de mărfuri

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

În ceea ce privește elaborarea și implementarea clasificatoarelor, situația este următoarea:

- ISIC a fost implementat în 1999
- NACE a fost introdus în 2000
- NACE 1.1 a fost introdus în 2004
- CPA a fost introdus în 2000
- Prodcom a fost implementat în 2004
- În comerțul extern, se utilizează HS și CN (Sistemul Armonizat și Nomenclatorul de Bunuri)

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Scopul celor 5 sau cam așa ceva, instrumente legale în vigoare este de a facilita implementarea setului armonizat de clasificatoare pentru sistemul statistic european și de a promova utilizarea acestora. Web serverul Ramon conține toate metadatele și clasificatoarele relevante. Nu există cerințe referitor la date.

În ce măsură corespunde Moldova

[] Se pare că BNS utilizează cele mai importante clasificatoare a UE (NACE, CPA, Prodcom, CN), chiar dacă, posibil rămân careva probleme de implementare. Iată de ce, Moldova face față cerințelor în această privință.*

Tema 44 Statistica activităților economice a întreprinderilor

În mod cert acesta este unul din cele mai importante domenii de lucru pentru Eurostat. Cerințele referitor la date sînt substanțiale. Anual, părțile acestui program o constituie Statistica Prodcom și de scurtă durată.

Modul 44101 Statistica Periodică structurală a întreprinderilor

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Există o Anchetă Structurală Anuală pentru toate sectoarele, cu excepția sectorului agricol și financiar.

Plus la aceasta, Direcția Statistica Industriei deasemeni are o cercetare anuală care cuprinde întreprinderile industriale, inclusiv pentru 1900 care au activitatea industrială ca

activitate secundară. Chestionarul cuprinde atât informația financiară cât și fizică. Informația financiară cuprinde cifra de afaceri, informația fizică se clasifică conform ProdMold, versiunea națională a Prodcum.

Secția Statistica Serviciilor din Direcția Comerțul Extern și Statistica Serviciilor este responsabilă pentru statistica comerțului cu amănuntul și statistica serviciilor. Statistica comerțului cu amănuntul corespunde regulamentelor UE, deosebirea însă este că Statistica UE cercetează doar întreprinderile cu comerțul ca activitate primară, în timp ce BNS cuprinde toate unitățile economice. Statistica referitor la serviciile cu plată furnizate gospodăriilor sunt un domeniu relativ nou.

Pentru transport, comunicații, turism și informatică, există un mare număr de cercetări; 25 dintre ele sunt exhaustive, și o cercetare în bază de eșantion.

În Statistica transporturilor rutiere, cercetarea exhaustivă, lunară și trimestrială, cuprinde întreprinderile transportului rutier. Cercetarea anuală cuprinde *toți* agenții economici care au în posesie unități de transport. Trimestrial, aproximativ 2200 persoane fizice (proprietari de mijloace de transport de mărfuri) participă la cercetarea în bază de eșantion 'Transportul rutier de mărfuri'. Cercetarea statistică pe transport include toate modurile de transport și colectează informația referitor la mărfurile transportate și parcursul mărfurilor, separat, pentru fiecare mod de transport, deasemeni și informația referitor la echipamentul de transport și infrastructură.

În cadrul Statisticii turismului se organizează următoarele anchete în bază de eșantion:

- Capacitatea structurilor de cazare turistică colectivă
- Turiști cazați în structurile colective de cazare
- Activitatea unităților economice (deținătorii licențelor în turism)

Pentru Tehnologiile Informaționale există doar o cercetare exhaustivă anuală, care cuprinde 3600 agenți economici (persoane juridice), care colectează variabile referitor la numărul de PC-uri, rețele și informația referitor la softurile folosite.

Statistica Comunicațiilor include informația referitor la telefonie fixă și mobilă, deasemeni și referitor la activitatea poștei (scrisori).

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Statistica Structurală a Întreprinderilor (SBS) conține date anuale detaliate, care cuprinde toate activitățile, clasificate la nivel de 4 cifre a NACE rev1. Aici se cer un mare număr de variabile.

The cerințele referitor la date (toate anuale) sînt:

- Modul orizontal - date preliminare
- Modul orizontal – date finale
- Industrie – date preliminare
- Industrie – date finale

- Comerț distributiv – date preliminare
- Comerț distributiv – date finale
- Construcții – date preliminare
- Construcții – date finale
- Servicii de asigurare
- Instituții de credit
- Fonduri de pensii

Desigur că cerințele referitor la timpul prezentării datelor sunt diferite pentru datele finale și cele preliminare.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În principiu, Moldova posibil poate face față cerințelor referitor la date într-o mare măsură, dar probabil nu pentru fiecare detaliu. Datele referitor la companiile de asigurare, instituțiile de credit și fondurile de pensii pot fi mai slabe decât pentru alte sectoare.

Modul 44201 Dezvoltarea statisticii structurale a întreprinderilor

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Acest modul cuprinde extinderea statisticii întreprinderilor într-o varietate de teme noi, cum ar fi anumite aspecte a demografiei întreprinderilor, Statistica filialelor străine, reclamarea vânzărilor în media, veniturile din drepturile proprietății intelectuale, cheltuielile pentru protecția mediului, și multe altele. Baza legală este Regulamentul Consiliului 58/97/EC referitor la statistica structurală a întreprinderilor. Cerințele referitor la date sînt foarte stricte. Totuși, multe din chestionare sunt experimentale sau în faza pilot.

În ce măsură corespunde Moldova

[***] Moldova nu este capabilă să facă față cerințelor referitor la date.

Direcția Statistica industriei, energiei și construcțiilor

Secția Statistica industriei și energiei

Modul 44402 Statistica de scurtă durată a întreprinderilor (STS)

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

În afară de lucrul său, secția statistica industriei a direcției statistica industriei, energiei și construcțiilor este deasemeni responsabilă pentru PPI.

Există cercetări lunare și anuale. Cercetarea lunară (650-700 întreprinderi) cuprinde întreprinderile de mărime medie și mare (mai mult de 20 angajați sau cu valoarea producției mai mare de 1 milion Lei). Revizuirea (eliminarea) eșantionului are loc fiecare doi ani. Scopul este de a măsura 80% din producția industrială.

Pentru investiții, inclusiv sectorul de construcții, situația este următoarea:

Observarea statistică a investițiilor în capital fix se efectuează prin rapoartele statistice, trimise de către toate unitățile economice care efectuează activități de investiții indiferent de tipul de proprietate, forma organizațional-legală și numărul de persoane angajate. Datele pe investițiile în capital fix sunt prezentate după tipurile de proprietate, sursele de finanțare, tipurile principale de activități economice și după regiune, clasificate după obiectele cu utilizare productivă și non-productivă, structura reproducerii investițiilor în capital fix, construcțiile nefinisate a obiectelor productive și neproductive etc.

Se efectuează observarea statistică a construcțiilor:

- Lunar prin cercetarea statistică a persoanelor juridice, activitatea de bază a cărora sunt construcțiile;
- Trimestrial prin cercetarea prin eșantion a 100 organizații de construcții, se înregistrează prețurile în construcții.

Probleme existente:

- Sistemul de indicatori a activității de investiții a unităților economice nu corespunde condițiilor economiei de piață și normelor UE;
- Lipsa practicii în organizarea cercetărilor în bază de eșantion a activității unităților economice mici (în special sectorul întreprinderilor mici).

Statistica investițiilor străine se bazează pe cercetarea statistică a întreprinderilor cu participarea capitalului străin (cam 1700 întreprinderi) care prezintă informația referitor la investițiile primite în rapoartele lor financiare (contabilitate), colectate trimestrial de către BNS.

Probleme existente:

Lipsa informației complete pe investițiile străine, mai precis:

- a) fondurile de investiții primite din străinătate de către agenții economici (cu excepția întreprinderilor mixte și a companiilor mixte) în formă de: credite, împrumuturi, leasing și alte investiții financiare;
- b) Fondurile de investiții plasate în străinătate de către agenții economici din republică.

Statistica Investițiilor și construcțiilor cuprinde următoarele activități și cercetări:

- 1 chestionar lunar pentru sectorul de construcții (700 întreprinderi)
- 4 chestionare trimestriale, direcționate în special către a. investiții (de către toți actorii economici, în baza unui nomenclator detaliat a bunurilor de investiții) b. construcția caselor proprii c. prețuri în construcții și d. investiții în întreprinderile industriale
- 5 chestionare anuale, respectiv pentru: a. companii de construcții b. investiții (toți agenții economic) c. ‘fondul locativ’ d. construcția caselor proprii și e. activități de elaborare a proiectelor.

Raporturile contabile sunt sursele de bază pentru selectarea întreprinderilor. Raportul trimestrial pe investiții se presupune a face față cerințelor UE. Totuși calitatea statisticii prețurilor în construcții lasă mult de dorit.

PPI industrial nu se bazează pe ProdMold, parțial din cauza insuficienței de personal care ar elabora detalierea necesară pentru observațiile de prețuri. Iată de ce se utilizează un nomenclator vechi.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Obiectivul este de a colecta date statistice în baza Regulamentului referitor la Statistica de scurtă durată 1165/98 (și amendamentele ulterioare), cuprinzând indicatorii cheie, inclusiv indicele de producție, prețurile producătorilor, noile comenzi și venituri pentru industrie, construcții, comerț și servicii.

Cerințele referitor la date (unele lunare, unele trimestriale) sunt destul de stricte și includ un mare număr de indicatori.

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În vederea descrierii activităților BNS și problemele întâlnite, deasemeni și volumul considerabil de detalii cuprinse în acest modul, este destul de probabil ca Moldova poate doar parțial face față cerințelor referitor la date.

Modul 44510 Statistica Producției Întreprinderilor (Prodcum)

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

În decursul perioadei 1996-2005 s-au implementat următoarele:

- Clasificatorul Activităților Economice a Republicii Moldova – versiunea 1, armonizat cu ISIC, și versiunea 2, armonizat cu NACE rev. 1.1;
- Clasificatorul statistic al bunurilor și serviciilor, armonizat cu CPA.

Cercetările statistice în industrie se bazează pe principiul funcțional, se subînțelege că în cercetări se includ atât întreprinderile (întreprinderi juridice) cu activități industriale de bază cât și unități industriale secundare cu activități principale altele decât industriale, incluse în cercetările exhaustive.

Actualmente, anual în domeniul industrial (2003) sunt cercetate 4375 unități productive, din care cu activitate principală industrială – 1865, și 1863 unități de producție auxiliară a întreprinderilor non-industriale

În anul 2003 Clasificatorul producției și serviciilor industriale PRODMOLD a fost dezvoltat, armonizat cu PRODCOM, care a fost utilizat pentru întreprinderi industriale incluse în cercetarea statistică lunară. În anul 2005 procesul implementării clasificatorului PRODMOLD a început la întreprinderi care prezintă repoarte statistice anuale pe producție (incluzând întreprinderile mici și cele cu activități secundare în industrie). Lunar 650 de întreprinderi mari sunt cercetate, în cadrul căreia următorii indicatori sunt colectați: valoarea producției prelucrate în prețuri curente și constante, volumul producției în unități fizice, și numărul personalului angajat în activitate. Trimestrial următorii indicatori adiționali sunt colectați: valoarea producției realizate, valoarea stocului de bunuri finite, și costul materiei prime prelucrate a clienților. Întreprinderile individuale (persoane fizice) cu activitatea principală în industrie (aprox. 3400 de unități) nu sunt incluse în cercetările statistice regulate. Pentru această categorie de agenți economici estimarea valorii de producție prelucrată este calculată în baza numărului de întreprinderi individuale, producției realizate de un lucrător în întreprinderi private mici și numărul mediu a lucrătorilor a întreprinderilor individuale

Probleme existente:

- Lipsa asistenței speciale metodologice și practice pentru calcularea indicelui producției industriale și a altor indici armonizați cu normele UE;
- Existența unor probleme de implementare a noilor indicatori statici, clasificatoare, a unor noi metode utilizate în calcularea indicatorilor, metodelor utilizate în colectarea datelor;

Sumarul cerințelor UE referitor la date

În vigoare sunt 4 instrumente juridice, dintre care cea mai importantă este Regulamentul Consiliului 3924/91/EEC.

Cerințele referitor la date sînt:

- Cercetarea anuală a producției industriale
- Cercetarea trimestrială a producției industriale
- Cercetarea lunară a producției industriale

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Moldova probabil îndeplinește majoritatea cerințelor referitor la date.

Notă:

UE colectează, de asemenea, statistica regională de termen scurt a întreprinderilor, (nivel NUTS-2). Nu este clar la ce nivel Moldova poate îndeplini cerințele.

Tema 45 Energetica

Modul 45102 Statistica Structurală pe energetică

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Statistica energiei include:

- - Statistica anuală a distribuției de gaze (mai puțin de 20 de întreprinderi)
- Statistica lunară a producției energiei electrice și distribuirii de electricitate, și producția energiei termice (incluse în cercetările industriale)
- Balanța Energetică

În decursul ultimilor ani, a avut loc armonizarea cu standardele UE în elaborarea Balanței Energetice: a fost revizuit sistemul de indicatori, nomenclatorul producției energetice, și metodologia calculării indicilor.

Probleme existente: lipsa unor date credibile pe consumul energetic a gospodăriilor țărănești și fermelor. Totuși, companiile energetice furnizează unele date.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Aici facem referință la datele anuale, datele structurale; tabelele balanțelor energetice mondiale și tabelele balanței pe surse de energie.

Cerințele referitor la date sînt:

- Statistica referitor la electricitate și căldură
- Statistica pe Gaz
- Statistica referitor la petrol

- Statistica combustibilului solid ca sursă energetică
- Statistica deșeurilor și a energiei care poate reînnoi

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Probabil Moldova ar putea face față majorității dar nu tuturor cerințelor de date.

Modul 45202 Statistica energetică de scurtă durată

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Nu există nici un regulament legal referitor la această statistică.

The cerințele referitor la date (lunare) sînt:

- Statistica referitor la electricitate
- Statistica lunară referitor la petrol și gaz
- Statistica combustibilului solid ca sursă energetică

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova probabil va putea face față la doar o parte din cerințele referitor la date

Modul 45402 Prețuri în energetică

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Se colectează datele în domeniul prețurilor la energie, deasemeni și datele referitor la importul/exportul produselor energetice.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Aici ne referim la colectarea datelor referitor la prețurile în energetică, în particular prețurile la electricitate și gaz, și taxarea acestora.

Baza legală este Directiva Consiliului 90/377/EEC.

Datele bianuale colectate se referă la:

- Prețurile pentru electricitate
- Prețurile la gaz

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova probabil nu poate face față tuturor cerințelor referitor la date.

Notă:

UE colectează statistica regională referitor la consumul de energie. Este neclar în ce măsură Moldova poate face față cerințelor.

Direcția statistică agriculturii și mediului

Secția statistică agriculturii

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Colectarea datelor se organizează în câteva metode diferite. Au dispărut sovhozurile și colhozurile. Acum există diferite forme legale a instituțiilor agricole. Întreprinderile mari și mijlocii sunt cercetate exhaustiv (cam 1300 unități). Ele primesc 40-45 chestionare anual; lunar, trimestrial și anual, inclusiv chestionarul financiar detaliat. Numărul fermelor (mai mici de 10 hectare) și a loturilor pe lângă casă sunt mai mult de un milion. Ele constituie 2/3 din total producția agricolă și pot fi cercetate statistic prin intermediul cercetării în bază de eșantion. Eșantionul curent este de 106 sate, unde 117 intervieri colectează date. Există 4 chestionare:

- Formularul trimestrial A pentru gospodării țărănești (2.300)
- Formularul B (Iunie) pentru (4.000) ferme mici
- Formularul C (Decembrie) pentru aceeași categorie
- Formularul D, formular anual referitor la profit și cheltuieli

Plus la aceasta, există 6 chestionare diferite pentru a măsura prețurile agricole (cheltuielile) utilizate. Există un plan pentru recensământul agricol, dar din cauza lipsei de resurse, este neclar când acesta va fi organizat. Acest recensământ va servi drept baza pentru selectarea unei noi baze de eșantionare. Acum, eșantionul este selectat în baza registrelor gospodăriilor, care sunt completate manual și administrate de oficiile administrației locale. Registrele gospodăriilor sunt actualizate substanțial fiecare 5 ani. Există planuri de computerizare a registrelor gospodăriilor, dar lipsește aparatura și cunoașterea IT.

Tema 61 Utilizarea pământului și a landșaftului

Modul 61103-4 Utilizarea pământului și sondarea de la distanță

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

BNS nu a efectuat nici un lucru specific în această direcție, dar trebuie de menționat că Moldova deține datele cadastrale detaliate referitor la proprietatea pământului (Agenția Cadastru și Relații Funciare).

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Acest modul face referință la implementarea proiectului LUCAS (Cercetarea utilizării pământului și a suprafețelor întinse).

Cerințele referitor la date: Cercetarea LUCAS.

În ce măsură corespunde Moldova

[*] *Cu câțva efort suplimentar, Moldova probabil ar putea face față cerințelor.*

Tema 62 Statistica Agriculturii

Statistica agricolă a fost dintotdeauna unul dintre cele mai importante domenii de lucru a UE. Informația este folosită pentru susținerea Politicii Agricole Comune (CAP). Odată cu aderarea noilor țări, unde agricultura este deseori un sector important, statistica agriculturii devine și mai importantă. Există un număr mare de instrumente legale în vigoare, de aceea cerințele pentru date sunt foarte stricte și detaliate.

Modul 62103 Structura agriculturii

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Datele testului Eurofarm (neregulat)
- Rezultatele cercetării structurale a fermelor

În ce măsură corespunde Moldova

[***] *Numai o analiză detaliată a unui specialist UE în domeniul cercetărilor agricole ar putea face o evaluare a gradului de corespondență a Moldovei. Totuși, prima impresie este că Moldova ar putea face față completamente doar după ce este organizat Recensămîntul agricol. Un recensămînt pilot va fi organizat în 2007 (cu asistența tehnică a FAO). Va fi creată o direcție specială care va fi responsabilă de Recensămîntul Agricol.*

Tema 63 Statistica monetară agricolă

Modul 63101 Prețuri și conturi agricole

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv. Cu asistența Băncii Mondiale au fost colectate cheltuielile pentru agricultură.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Conturi economice anuale pentru agricultură
- Conturi economice anuale pentru agricultură – Indicele venitului agricol
- Conturi economice pentru silvicultură

- Conturi economice pentru agricultură (unități de valoare)
- Veniturile sectorului gospodăriilor agricole
- Indicii agricoli
- Prețuri agricole și renta
- Prețuri agricole anuale absolute
- Prețuri agricole lunare absolute
- Indici agricoli lunari

În ce măsură corespunde Moldova

[**] În baza datelor colectate pentru agricultură, Moldova într-o mare măsură ar putea face față cerințelor referitor la date.

Tema 64 Producția de terenuri însămînțate

Modul 64103 Statistica producției de terenuri însămînțate

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date includ (majoritatea din ele anuale, câteva lunare):

- Estimările timpurii a recoltei (lunar)
- Statistica fructelor și legumelor (lunar)
- Statistica producției de cerealiere
- Statistica producției terenurilor însămînțate
- Tabela de balanță pe furnizarea de legume uscate
- Tabela de balanță pe furnizarea nutriție pentru animale
- Tabela de balanță pe furnizarea de legume și fructe
- Tabela de balanță a turtelor de ulei și alte reziduuri solide
- Tabela de balanță a semințelor oleaginoase, uleiurilor și grăsimilor
- Tabela de balanță pe cartofi
- Tabela de balanță pe orez
- Tabela de balanță pe furnizarea de zahar
- Tabela de balanță pe furnizarea de vin
- Cercetarea plantațiilor arborilor fructiferi (neregulat)
- Cercetarea viticulturii

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Poate cu câteva excepții, Moldova ar putea face față cerințelor.

Tema 65 Producția Animală

Modul 65103 Animale vii și carne

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Producția internă brută a vitelor cornute mari (de două ori pe an)
- Producția internă brută a porcilor (trimestrial)
- Producția internă brută a oilor și caprelor (anual)
- Statistica păsărilor – Activitatea incubatoarelor (lunar)
- Statistica păsărilor – Structura incubatoarelor (anual)
- Animale vii – Clasificarea regională a vitelor cornute mari (anual)
- Animale vii – Clasificarea vitelor cornute mari după clasele mărimii cirezii (fiecare doi ani)
- Animale vii – Clasificarea Regională a porcilor (anual)
- Animale vii – Clasificarea porcilor după clasele mărimii cirezii (fiecare doi ani)
- Animale vii – Clasificarea Regională a oilor și caprelor după clasele mărimi turmei (fiecare 2 ani)
- Animale vii – Rezultatele cercetării oilor și caprelor (anual)
- Animale vii – Clasificarea regională a oilor și caprelor (anual)
- Măcelărirea (lunar)
- Tabela de balanță pe producția de ouă (anual)
- Tabela de balanță pe producția de carne (anual)
- Statistica păsărilor – Comerțul cu găini (lunar)

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[*] Prima impresie este că, cu careva excepții, Moldova ar putea face față majorității cerințelor.</i>

Modul 65203 Statistica laptelui și a produselor lactate

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Statistica producției lunare animale pe lapte
- Statistica producției anuale pe lapte
- Producția animală lunară – balanța producției laptelui
- Producția animală anuală – balanța producției laptelui

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Probabil, Moldova ar putea face față cerințelor.

Tema 66 Statistica agroindustrială

Modul 66200 Statistica securității alimentare

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Moldova nu a efectuat nici o lucrare în domeniul statisticii producției agricole organice. Totuși, Ministerul Agriculturii a instituit un sistem de înregistrare pentru fermierii organici. Iată de ce sunt accesibile unele date.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Numărul de operatori organici înregistrați (producători, transformatori și importatori) la sfîrșitul anului (anual)
- Producția organică și suprafața organică însămînțată (anual)
- Producția de animale organice (anual)
- Producția produselor organice de origine animală (anual)
- Numărul de operatori organici după activitatea economică

În ce măsură corespunde Moldova

[***] Moldova încă nu poate face față complet cerințelor.

Tema 69 Statistica piscicolă

Modul 69102 Statistica piscicolă

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Pescuitul profesional nu este important în Moldova. Datele pe pescuit se colectează în întreprinderilor agricole, deasemeni și datele referitor la activitatea gospodăriei piscicole (anual). Plus la aceasta, sunt colectate datele de la întreprinderea piscicolă profesională 'Piscicola'.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cele mai importante cerințele referitor la date sînt:

- Statistica pescuitului (anual)
- Statistica aquaculturii piscicole (anual)
- Pămînturi piscicole (lunar)

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Moldova probabil ar putea face față în mare parte cerințelor referitor la date.

Notă:

UE colectează deasemeni statistica regională agricolă. Moldova probabil ar putea face față cerințelor.

Serviciul statisticii silviculturii și mediului

Majoritatea informației de bază referitor la statistica mediului vine de la alte direcții. De exemplu, datele referitor la calitatea apei și aerului vin de la Ministerul Ecologiei și Inspectoratul Ecologic de Stat. Suplimentar la aceasta, agenților economici sunt trimise cam 7 chestionare, inclusiv chestionarul pe utilizarea apei și chestionarul pe cheltuielile pe mediu. Este nevoie de o mai bună clasificare a deșeurilor, deasemeni și o mai bună măsurare a cheltuielilor pe mediu. Sistemul indicilor statistici referitor la starea mediului și acțiunile pentru protecția lui reflectă starea și utilizarea pământului, pădurilor, apei, resurselor aeriene, deasemeni și impactul activităților economice și a altor activități umane asupra mediului și resurselor naturale. Baza informațională este creată atât în baza colectării rapoartelor statistice de către organele statistice cât și în baza datelor furnizate de Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, de Agenția Silvicolă 'Moldsilva', Inspectoratul Ecologic de Stat, Serviciul Hidro-meteorologic de Stat și altele.

Probleme existente:

- Ajustarea la standardele UE a sistemului de indicatori din domeniul statisticii mediului
- Armonizarea metodologiei la cerințele UE în determinarea cheltuielilor de protecție a mediului.

Tema 68 Statistica forestieră Modul 68104 Statistica forestieră

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt: Statistica forestieră anuală.

În ce măsură corespunde Moldova

[*] În baza datelor furnizate de Moldsilva, Moldova probabil ar putea face față cerințelor.

Tema 71 Statistica și indicatorii mediului

Modul 71200 Statistica deșeurilor și deșeurilor reciclabile

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv. Unele date referitor la deșeuri sunt colectate de la întreprinderi, în baza clasificatorului ECE a deșeurilor.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Eliminarea deșeurilor – total cantități de deșeuri prelucrate – eliminarea (alta decît incinerarea)
- Generarea deșeurilor după tipul deșeurilor și activitatea economică
- Arderea deșeurilor
- Valorificarea deșeurilor (exclusiv valorificarea energiei)
- Dispozitive pentru deșeuri (numărul și capacitatea operațiilor de eliminare și valorificare a deșeurilor)

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova probabil ar putea face față doar la o parte din cerințe.

Modul 71301 Statistica referitor la apă, poluarea aerului și schimbarea climei (Protocolul de la Kyoto)

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv. Agența guvernamentală ‘Apele Moldovei’ colectează informația referitor la calitatea apei. BNS colectează datele referitor la emisiile din sursele staționare. Ministerul Ecologiei face estimări referitor la emisiile din sursele mobile în baza datelor de la BNS.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Nu există nici o baza legislativă, cu excepția unei înțelegeri.

Cerințele referitor la date sînt: Parametrii apelor interne (fiecare doi ani).

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova probabil ar putea face față cerințelor doar parțial. Majoritatea datelor vor fi produse de către Ministerul Ecologiei.

Modul 71401 Conturile mediului și statistica cheltuielilor pe mediu

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv. Careva informație referitor la cheltuielile referitor la mediu se colectează la BNS.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Există un chestionar comun Eurostat/OECD referitor la conturile pe mediu. Colectarea se efectuează în mod voluntar.

În ce măsură corespunde Moldova

<p>[***] Conturile mediului sunt un domeniu relativ nou de lucru, probabil Moldova nici nu va putea furniza datele nici nu are experiența necesară în domeniul conturilor mediului.</p>

Modul 71501 Raporturi integrate pe mediu

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Raportul Integrat pe Mediu (anual)
- Statistica regională pe mediu (fiecare doi ani)

În ce măsură corespunde Moldova

<p>[**] Moldova face față parțial cerințelor referitor la date.</p>

Direcția Statistica Comerțului Extern și Servicii

Secția statistică comerțului extern

Datele statistice pe comerțul extern se colectează, verifică și prelucurează de către Serviciul Vamal conform articolului 321 a Codului Vamal a Republicii Moldova și sunt prezentate Biroului Național de Statistică pentru completare, finalizare și publicare conform articolelor 9, 10, 11, 19 și 21 a noii legi a Republicii Moldova 'Referitor la Statistica oficială'. Începând cu 1995 s-a implementat trecerea completă la statistica vamală. A fost adoptat Sistemul Armonizat.

Statistica comerțului extern este compilată conform metodologiei ONU. Teritoriul luat în calcul în statistica comerțului extern a Republicii Moldova se referă la teritoriul economic al țării (raioanele din partea stîngă a râului Nistru), care, desigur că, nu coincide cu teritoriul geografic al țării. În scopul soluționării problemei cu Transnistria a fost efectuat un studiu oglindă împreună cu Ucraina.

Trimestrial, pentru analiza nivelului și dinamicii indicilor comerțului extern a volumului fizic și a indicilor unităților de valoare pe mărfurile importate și exportate. Calcularea indicilor unităților de valoare și a indicilor volumului fizic se efectuează în baza datelor obținute din declarațiile vamale, atât pe total exporturi (importuri) cât și separat pentru fiecare marfă, grupă de mărfuri conform Clasificatorului de mărfuri. În mărfurile selectate pentru calcul (mărfurile reprezentative) se includ toate mărfurile omogene pentru care informația este accesibilă numai pentru cantitate și cost; datele se prezintă atât pentru perioada de raportare cât și pentru perioada de bază.

Statistica comerțului extern cu servicii este relativ nouă. Crearea și implementarea acestor statistici a început în 2004. Baza o constituie rapoartele statistice colectate de la agenții economici care importă sau exportă servicii. Informația este colectată trimestrial și anual de către oficiile teritoriale de statistică. În baza acestor rapoarturi se elaborează informația generalizată (trimestrială, anuală) referitor la volumul exportului și importului cu servicii în țară care servește ca bază pentru Balanța de Plăți și pentru Conturile Naționale. Informația este prezentată generalizat, deasemeni și clasificată după țările partener și tipurile de servicii.

Probleme existente: necesitatea îmbunătățirii statisticii pe comerțul extern în servicii conform recomandărilor ONU referitor la comerțul extern cu servicii, a Comisiei Europene, WTO, IMF, și OECD.

Tema 53 Comerțul internațional cu mărfuri

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt stricte și pot fi generalizate în felul următor:

- Statistica lunară pe import și export, intra și extra UE după mărfuri și țări
- Statistica anuală pe import și export, intra și extra EU, clasificată după diferite categorii

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Moldova probabil ar putea prezenta majoritatea datelor.

Notă: Comerțul Internațional cu servicii

Vezi la Balanța de Plăți.

Secția statistica serviciilor

Secția statisticii cu servicii este responsabilă și de comerțul cu amănuntul, servicii contra plată oferite gospodăriilor, și transport, comunicații și turism.

Statistica comerțului cu amănuntul este în corespundere cu normele UE, dar deosebirea este că statistica UE ia în calcul comerțul doar ca activitate primară pe cînd statistica Moldovei acoperă toate unitățile economice. Pentru îmbunătățirea statisticii comerțului cu amănuntul conform cerințelor Conturilor Naționale și standardelor europene, au fost revizuite sistemul de indicatori și noțiunile metodologice existente. Informația statistică referitor la volumul vânzărilor cu amănuntul în sectorul organizat (aproximativ 60% din volumul total de vânzări) este colectată lunar în baza rapoartelor statistice și conform Clasificatorului activităților economice a republicii Moldova (CAERM). Datele statistice referitor la mărfurile în depozite și în rețeaua comerțului cu amănuntul sunt colectate trimestrial și anual, în baza rapoartelor statistice și conform Clasificatorului Produselor (Bunuri și Servicii) în Republica Moldova (CSPM), armonizat cu CPA. Rapoartele statistice sunt colectate de către birourile statistice teritoriale de la toți agenții economici angajați în activitatea de comerț cu amănuntul. Volumul vânzărilor cu amănuntul în sectorul neorganizat se calculează trimestrial în baza estimărilor, în baza datelor obținute de la cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice. Calculele indicilor volumului fizic a vânzărilor se efectuează utilizînd indicii prețurilor de consum.

Probleme existente:

- Necesitatea de a armoniza sistemul de indicatori și cercetări statistice conform normelor UE;
- Necesitatea de a îmbunătăți programele utilizate pentru prelucrarea datelor.

Notă: Vinzări cu amănuntul

Pentru legislația UE și cerințele referitor la date și în ce măsură corespunde Moldova, vezi la Statistica Întreprinderilor.

Tema 48 Transport

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Statistica pe transport se colectează în baza cercetărilor statistice a fiecărui mijloc de transport – cale ferată, rutier, fluvial și aerian. Companiile de transport sînt cercetate trimestrial, lunar și anual, dar deasemeni și companiile cu alt tip de activitate principală, care au mijloace de transport înregistrate pe numele lor. Personale fizice care sunt înregistrate (în Registrul proprietarilor de mijloace de transport) ca proprietari a vehiculelor pentru transportul de mărfuri sunt cercetați conform recomandărilor EUROSTAT (Directiva 1172/98/EC).

Probleme existente:

- Necesitatea de a îmbunătăți calitatea Registrului proprietarilor de mijloace de transport;
- Probleme în determinarea modului de înregistrare a transportului de pasageri cu minibusuri private angajate în trafic urban;
- Ajustarea sistemului de indicatori conform standardelor UE referitor la transporturile pe cale ferată, transporturi aeriene și fluviale;
- Cercetările statistice curente nu corespund complet standardelor UE.

Modul 48100 Sistemul Informațional de Transport

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Nu există nici un instrument legal cu excepția unei convenții.

Cerințele referitor la date sînt:

- Statistica transportului regional, anual
- Chestionarul anual comun referitor la statistica transportului

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[*] Cu cîtva efort, Moldova ar putea prezenta majoritatea datelor.</i>

Modul 48300 Transport rutier de mărfuri

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date includ:

- Variabile trimestriale referitor la vehicule
- Variabile trimestriale referitor la călătorie
- Variabile trimestriale referitor la mărfuri

În ce măsură corespunde Moldova

[] Moldova probabil ar putea transmite majoritatea datelor cerute, dar câteva variabile ar putea să nu fie accesibile.*

Modul 48400 Transport feroviar

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv. Compania Calea Ferată a Moldovei nu are soft-uri pentru a calcula ușor datele cerute.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date includ:

- Mărfuri anuale, detaliat
- Mărfuri anuale, simplificat
- Pasageri anual, detaliat
- Pasageri anual, simplificat
- Mărfuri trimestrial
- Mărfuri regionale
- Statistica transportului feroviar, accidente

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Moldova probabil ar putea produce unele dar nu toate datele.

Modul 48500 Transportul pe rutele marine și interne

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt destul de stricte, dar numai cele ce se referă la ‘căile fluviale interne’ sînt relevante pentru Moldova. În această privință, unele din cerințele referitor la date sînt:

- Chestionarele pe traficul național, de tranzit și internațional, anual și trimestrial, cu diferite variabile, cum ar fi, de exemplu, statistica referitor la tone pe grupa de mărfuri, pe țări, încărcătura și descărcătura etc.

În ce măsură corespunde Moldova

[**]Transportul pe apele interne este relativ neimportant pentru Moldova, dar, probabil, majoritatea informației poate fi furnizată, cu excepția informației referitor la tipurile de bunuri.

Modul 48600 Transport aerian

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Baza de date pe etapele de zbor, date lunare, trimestriale și anuale
- Baza de date referitor la originea zborului și destinație, date lunare, trimestriale și anuale
- Baza de date pe aeroporturi date lunare, trimestriale și anuale

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Nu toate din datele cerute sunt accesibile. Moldova ar putea furniza probabil majoritatea datelor dacă ar coopera autoritățile aeriene naționale și aeroportul.

Modul 48800 Securitatea transportului

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt: baza anuală de date a Comunității referitor la accidentele traficului rutier.

În ce măsură corespunde Moldova

[*] Moldova ar putea probabil face față cerințelor referitor la date.

Notă:

UE deasemeni colectează Statistica transportului regional, în special datele referitor la infrastructură și accidentele de trafic. Este neclar în ce măsură Moldova poate face față cerințelor.

Tema 49 Societatea informațională
Modul 49102 Statistica referitor la societatea informațională

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Datele din surse administrative se colectează referitor la activitatea poștală, telefonia fixă și mobilă, telegraf etc. În domeniul statisticii tehnologiilor informaționale, datele se colectează anual, în baza cercetării persoanelor juridice, care furnizează date referitor la numărul de computere, rețele, accesul la Internet, etc., și datele referitor la cheltuieli, și achiziționarea serviciilor furnizate în domeniul tehnologiilor informaționale.

Probleme existente:

- Lipsa datelor referitor la persoanele care au acces la internet acasă.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt (toate anuale):

- Statistica societății informaționale – cercetarea întreprinderilor
- Statistica societății informaționale – cercetarea financiară
- Statistica societății informaționale – cercetarea gospodăriilor

În ce măsură corespunde Moldova

[**] Probabil Moldova ar putea furniza majoritatea datelor referitor la întreprinderi și unele date financiare și pe gospodării.

Modul 49202 Statistica comunicațiilor

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

Vezi paragraful introductiv.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Serviciile poștale și de curierat, date anuale
- Servicii de telecomunicații, date anuale

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[*] Moldova ar putea probabil furniza majoritatea datelor.</i>

Tema 50 Turism

Modul 50102 Statistica turismului

Generalizarea lucrului efectuat de către BNS Moldova

În domeniul turismului se efectuează o cercetare statistică trimestrială printre deținătorii licențelor pe activitatea turistică și numărul vizitatorilor care s-au folosit de aceste servicii. Cercetarea statistică a structurilor de cazare turistică colectivă a fost implementată pentru a asigura un grad mai înalt de armonizare cu cerințele UE, sistemul de indicatori fiind în corespundere cu cerințele Directivei 95/57/EC.

Probleme existente:

- Lipsa datelor complete pe fluxul turistic în Republica Moldova;
- Lipsa analizei pieței turistice, în particular cererea turistică a rezidenților.

Sumarul cerințelor UE referitor la date

Cerințele referitor la date sînt:

- Capacitatea turistică – anual
- Cererea turistică – anual
- Cererea turistică – trimestrial
- Ocuparea turistică – anual
- Ocuparea turistică – lunar

În ce măsură corespunde Moldova

<i>[*] Moldova va fi capabilă să furnizeze o mare parte din date.</i>

Notă:

UE deasemeni colectează Statistica regională referitor la turism. Este neclar în ce măsură Moldova poate face față cerințelor.

Partea 3: Sugestii și strategii a fi urmate

Deși aderarea Moldovei la UE nu este un obiectiv de scurta durată, această țară pare a fi determinată să lucreze din greu pentru a corespunde cerințelor UE, inclusiv și celor statistice. În timpul conferinței internaționale care a avut loc la Chișinău, în perioada 3-4 mai 2007, participanții au făcut câteva sugestii concrete referitor la strategiile pe care BNS ar putea să le urmeze pentru a face față cerințelor Principiilor Fundamentale ale Statisticii, Codului de Practici a Statisticii Europene, cerințelor statistice ale Uniunii Europene. Odată cu adoptarea Codului de Practici, Eurostat și autoritățile statistice ale statelor membre ale UE și-au luat angajamentul față de o atitudine care presupune o statistică de calitate înaltă. Aceasta se bazează pe o definiție a calității comună pentru sistemul statistic european în domeniul statisticii și scoate în evidență toate domeniile relevante din mediul instituțional, procesele producției statistice față de produsul final: statistica oficială europeană.

S-a convenit asupra faptului că BNS, în scopul de a face față cerințelor UE, are nevoie de resurse suplimentare, și acest lucru trebuie adus în mod clar la cunoștința Guvernului Republicii Moldova. Exercițiul comparativ cu alte țări a scos în evidență faptul că la capitolul personal, Moldova se află la cel mai de jos nivel al spectrului. Totuși, a fost recunoscut și faptul că guvernul ar putea fi în poziție să soluționeze astfel de cereri și de la alte sectoare ale administrației publice, în acest caz nu ar fi prea dornic să cheltuiască mai multe resurse pentru statistică. Iată de ce, BNS trebuie să analizeze posibilitățile creșterii eficienței și productivității, inclusiv revizuirea programului său de cercetări și structura sa organizațională. Unele cercetări exhaustive ar putea fi înlocuite de cele în bază de eșantion. Deasemeni, necesită revizuire și structură regională a BNS, în scopul îmbunătățirii eficienței procesului de colectare a datelor. Printre alte chestiuni, aceasta ar necesita investiții substanțiale în IT. Calitatea personalului BNS necesită îmbunătățire prin activități de instruire și participare amplificată în forumurile statistice internaționale. Îmbunătățirea nivelului cunoașterii limbii engleze din partea personalului este o cerință suplimentară pentru îmbunătățirea contactelor internaționale și accesul la documente prin intermediul internet. S-a pus accent și asupra importanței rolului analizei ca instrument de îmbunătățire a calității statisticii.

Crearea unei baze de date statistice integrate și elaborarea sistemelor îmbunătățite a metadatelor a fost deasemeni prezentată ca recomandare. În scopul testării gradului de armonizare cu cerințele UE mai detaliat, a fost recomandat ca BNS să efectueze un „test maraton” de completare a tuturor chestionarelor Eurostatului. Plus la aceasta, s-a recomandat și efectuarea unui exercițiu de autoevaluare așa cum descrie Codul de Practici a Statisticii Europene.

Suplimentar la accentul pe fondurile naționale, s-a recomandat ca BNS să tindă către la cooperarea tehnică continuă, inclusiv și suportul acordat prin intermediul Inițiativei Europene de Parteneriat și Vecinătate (ENPI), care oferă opțiuni pentru diferite forme de asistență, printre care și twinningul între BNS și unul din Oficiile Statistice Naționale din cadrul țărilor membre ale UE.

În scopul de a face față cât mai bine posibil standardelor stabilite de Principiile Fundamentale ale Statisticii Oficiale, au fost recomandate și unele schimbări la Legea referitor la Statistică. În special, se impune o definiție mai clară a ceea ce este „statistica oficială”, dar deasemeni și asigurarea unor instrumente mai puternice pentru a atinge o mai bună coordonare în statistica oficială. Consiliul de Statistică, instituit prin legea curentă necesită activare ca un prim pas spre o mai bună coordonare. În acest context, un moment aparte care trebuie luat în considerație este îmbunătățirea accesului BNS la registrele administrative întreținute de către alte agenții guvernamentale, și lucrul asupra îmbunătățirii calității a astfel de date pentru scopurile statistice.

Necesită îmbunătățire și sistemele de planificare, coordonare și management al calității. Ca parte al acestui proces de îmbunătățire ar fi transparența mărită în ceea ce privește metodele și strategiile și poate cel mai mult ar fi întărirea contactelor între BNS și utilizatorii și producătorii de statistică. Este important să fie recunoscut rolul central al BNS în cadrul sistemului statistic din Moldova. Este deasemeni foarte important ca Guvernul și publicul în general, să aibă mai multă încredere în statistica oficială produsă de către sistemul statistic din Moldova.

În contextul activității și tendinței către un mai mare nivel de armonizare cu cerințele statistice ale UE, diferite tratări ar putea fi selectate prin prioritizare. S-a accentuat faptul că Moldova ar trebui să dea prioritate acelor cerințe ale UE care corespund deasemeni și cu necesitățile și prioritățile naționale. S-a sugerat deasemeni că BNS s-ar putea axa asupra anumitor domenii și să atingă rezultate excelente în acele domenii selectate în loc să lucreze în direcția îmbunătățirilor la general. În mod special au fost menționate Conturile Naționale, deși a fost menționat și faptul că și Recensământul Populației din 2010 și Recensământul General Agricol constituie deasemeni o înaltă prioritate.